

რვენი სოფელი

გაზეთის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა

ნოემბერი/2019

№10 (49)

დასავლიანი ტერიტორიები

გვ. 8-9

თბილისის ეროვნული პარკი

- მარტვილის კანიონი ევროპის საბჭოს კონკურსის გამარჯვებული გახდა.
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ინიციატივით, გურიაში, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში ეროვნული პარკის შექმნა იგეგმება.
- აშშ-ის მხარდაჭერით, საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების ხელშეწყობის ახალი პროექტი იწყება.

ინსაინი

გვ. 10

- ინტერვიუ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილესთან, ზურაბ ლიპარტიასთან.

ახალი ამბები

გვ. 11

- ლევან დავითაშვილი: „თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლის კამპანია წარმატებულია, ჩვენ გადავარჩინეთ ყველა სასოფლო-სამეურნეო კულტურა“.
- მესტიის მუნიციპალიტეტში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტოს სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონული სამსახურის თანამედროვე სტანდარტის ოფისი გაიხსნა.
- ქალაქ ფოთში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახურის თანამედროვე სტანდარტის შენობა გაიხსნა, რომელიც ყველა საჭირო ინვენტარითა და ტექნიკური საშუალებებით არის აღჭურვილი.

წყალტუბოს რეაბილიტაცია

„წყალტუბო ყოველთვის იყო საქართველოს სავიზიტო ბარათი. სამწუხაროდ, 30 წელზე მეტია, ჩვენ ამ კურორტის გაცოცხლება ვერ შევძელით. ბევრი წლის განმავლობაში ვცდილობდით, კერძო ინვესტიციებით წყალტუბოს განვითარება მოხდარიყო და

ლევან დავითაშვილი: „ეს არის ქველმოქმედების და კატორიტიზმის უკრეცადენტო მაგალითი“

კურორტს დაებრუნებინა თავისი სიდიადე, ის სახელი, რომელიც მას ჰქონდა, მაგრამ უშედეგოდ. სოციალური, კორპორატიული თუ, როგორც გსურთ, ისეთი პასუხისმგებლობა დავარქვათ ამას, მაგრამ ფაქტია, რომ ბიძინა ივანიშვილმა დაიწყო ამ კურორტის გაცოცხლება, რევიონში ახალი შესაძლებლობების შექმნა. ეს არის დიდი ქველმოქმედების ნაწილი, მას კომერციული ინტერესი ნაკლებად აქვს. ჩვენ წლებია ბატონი ბიძინას მხრიდან ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონის და სხვადასხვა სექტორის გა-

ნვითარების მხარდაჭერის მომსწრე ვართ. დაინტერესების შემთხვევაშიც, ბიძინა ივანიშვილი მზად არის განუღებო დანახარჯებზე უფრო ნაკლებ ფასად დაუთმოს ობიექტები ყველა პოტენციურ ინვესტორს“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა წყალტუბოში მეწარმეებთან და ფერმერებთან გამართულ შეხვედრაზე, სადაც ყურადღება გამამახვილა ბიძინა ივანიშვილის ახალი ინიციატივის მნიშვნელობაზე და სამინისტროს მიერ დაგეგმილ პროექტებზე ისაუბრა.

საკანონმდებლო ცვლილებები

გვ. 2

- მიწის რეგისტრაციის რეფორმა
- მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის პროგრამაში ცვლილებები შევიდა
- პროგრამაში „დანერგე მომავალი“ ცვლილებები შევიდა
- საქართველოს პარლამენტმა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ მომზადებული „ტყის კოდექსი“ პირველი მოსმენით მიიღო

ახალი ამბები

გვ. 3-7

- იმერეთის რეგიონში, წყალტუბოს რაიონის სოფელ მაღლაკში სასათბურე კლასტერი იქმნება
- ლევან დავითაშვილი თაფლის მწარმოებლებს შეხვდა
- პროექტის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, საქართველოში ზეთისხილის პლანტაციები უკვე გაშენებულია.
- მესაქონლეობის ექსპო 2019
- სურსათის ეროვნული სააგენტოში მემორანდუმი გაფორმდა
- მსოფლიო სურსათის დღე

- გურჯაანში ქართული ყველისა და კულინარიის ფესტივალი გაიმართა
- წინო თანდილაშვილმა ხეების დარგვის აქციაში მიიღო მონაწილეობა
- სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითმა ცენტრმა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული და მევენახეობა-მეღვინეობის ფაკულტეტების სტუდენტებს ჯიღურას მრავალწლოვანი კულტურების და წილკნის ერთწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ბაზებზე უმანსპინძლა.
- ლევან დავითაშვილი: „წყლის მდგრადი მართვა სახელმწიფო პრიორიტეტია“
- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ახალი ტექნიკით აღიჭურვა
- აკვაკულტურის შესახებ ახალი კანონპროექტი განიხილეს
- ნაკადულის კალმახის საშენში ქვირითობის პერიოდი დაიწყო
- ყაზბეგის ეროვნულ პარკში, მყინვარწვერის მისასვლელ ბილიკზე დასუფთავების აქცია გაიმართა

საინტერესო მხარდაჭერა

გვ. 12

წარმატების ისტორიები

გვ. 13

ქართული ღვინო

გვ. 14-15

აზიონი

გვ. 16

ციტრუსების აგროტექნოლოგია

მიწის ხევისტაყიანის ხეფოხმის ფაჩვებში ხევისტაყიანის გამაჩვიებული წესის შესახებ იუსტიციის სამინისტროს მიერ მომზადებული საკანონმდებლო ინიციატივა მთავრობამ დაამტკიცა და პაჩიამენცს გადაუგზავნა.

ლევან დავითაშვილი: „ეს არის უმნიშვნელოვანესი რეფორმის დასაწყისი, რომელიც ხელს შეუწყობს მიწის რეგისტრაციას“

მინისტრის განცხადებით, იუსტიციის სამინისტროს მიერ მომზადებული კანონმდებლობა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთვის მნიშვნელოვან საკითხებს გადაჭრის და სამინისტროს მიერ განხორციელებულ პროგრამებს კიდევ უფრო მოქნილს გახდის.

„სოფლის მეურნეობის განვითარების კუთხით, ჩვენ ძალიან ბევრ პროგრამას ვახორციელებთ, მაგრამ მნიშვნელოვანი წინაპირობა რეგისტრირებული მიწის მფლობელობაა. ჩვენი გუნდი წლებია ამ თემაზე მუშაობს. საბოლოოდ, ვფიქრობ, რომ პაკეტი, რომელიც დღეს არის წარმოდგენილი, ბევრი მიმართულებით არსებული საკითხის მოგვარებას ისახავს მიზნად.

კანონმდებლობაზე მუშაობის წინაპირობა იყო მიწის სისტემური რეგისტრაციის წარმართვის სწორი მეთოდოლოგიის ჩამოყალიბება. სახელმწიფო, 2020 წლიდან, მასშტაბურ და სისტემურ რეგისტრაციას დაიწყო. ეს არის ერთადერთი გამოსავალი, რომ ჩვენ დაურეგისტრირებელი მიწები აღარ გვქონდეს, რაც არის საფუძველი იმის, რომ განვითარდეს მიწის ბაზარი და შესაბამისად სოფლის მეურნეობა“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

მთავრობის სხდომაზე დამტკიცებული საკანონმდებლო ცვლილების თანახმად, მიწის რეგისტრაცია მოქალაქეებს უფრო უმარტივდებათ. 2022 წლის პირველ იანვრამდე დოკუმენტაციის მოძიება და სისტემატიზაცია, გარიგებაზე მხარეთა ხელმოწერების დამოწმება, სანოტარო მედიაცია, მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების აღიარება და ფაქტების კონსტატაცია უსასყიდლოდ, საზღაურის გარეშე შესრულდება, ხოლო მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლება და მასში ცვლილება სააგენტოს მიერ განუვლი მომსახურების საფასურის გადახდის გარეშე დარეგისტრირდება.

სისტემური რეგისტრაციის ფარგლებში, 2022 წლის პირველ იანვრამდე სამკვიდრო მონუმბობის გაცემა უფასო იქნება.

მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის პროგრამაში ცვლილებები შევიდა.

სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს მიერ განხორციელებული სახელმწიფო პროგრამა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისთვის ყურძნის პირველადი გადამუშავებისათვის საჭირო სანარმოო დანადგარების შექენაში თანადაფინანსებას ითვალისწინებს. პროგრამაში მონაწილე კოოპერატივის წევრებს საშუალება აქვთ სარგებელი ღვინის რეალიზაციიდან მიიღონ.

პროგრამის შინაარსობრივი ცვლილებები მიზნად ისახავს პროგრამის პირობების გამარტივებას, რაც გულისხმობს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობას და მათთვის დამატებითი მასტიმულირებელი გარემოს შექენას, რაც სამომავლოდ განაპირობებს უფრო მეტი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის ჩართვას პროგრამაში.

ცვლილებების თანახმად პროგრამაში მონაწილეობას შეძლებენ ის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები, რომელთა მეპაიეებს საკუთრებაში გააჩნიათ არანაკლებ 20 ჰექტარი ვენახი, ახალი რედაქციით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის არანაკლებ 14 მეპაიეს, ნაცვლად 20 მეპაიესი, ინდივიდუალურად საკუთრებაში უნდა ქონდეს ან/და საპაიო შენატანის სახით კოოპერატივში შეტანილი უნდა ქონდეს არანაკლებ 0.3 ჰექტარი ვენახისა. ამასთან, თუ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი პროგრამას განახორციელებს „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ მაღალმთიან დასახლებაში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის წევრთა რაოდენობა შემცირდება 10 მეპაიემდე, ნაცვლად 20 მეპაიესი, რომელთაგან, არანაკლებ 7 მეპაიესი ინდივიდუალურად საკუთრებაში ან/და საპაიო შენატანის სახით კოოპერა-

ტივში შეტანილი უნდა ქონდეს არანაკლებ 0.1 ჰექტარი ვენახისა.

ახალი პროექტის თანახმად, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები უზრუნველყოფენ სანარმოსათვის განკუთვნილი შენობა-ნაგებობის აშენებას/რეკონსტრუქციას, ხოლო სააგენტო უზრუნველყოფს ბენეფიციარი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მიერ ყურძნის გადამუშავებისთვის საჭირო მანქანა-დანადგარების შესყიდვის ღირებულების 90%-იან თანადაფინანსებას, მაგრამ არაუმეტეს 500 000 ლარისა.

აღნიშნული ცვლილება უფრო გაამარტივებს და მოქნილს გახდის პროგრამის შესრულების პირობებს სააგენტოს მხრიდან. თუ პროექტის განხორციელება დაგეგმილია „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ მაღალმთიან დასახლებაში, სააგენტოს თანადაფინანსება მოიცავს არანაკლებ 50 ტონა ყურძნის გადამუშავებისთვის საჭირო მანქანა-დანადგარების შესყიდვის ღირებულების, არაუმეტეს 95%-იან თანადაფინანსებას. აღნიშნული ცვლილებით, პროგრამის ფარგლებში შესაძლებელი იქნება მაქსიმალურად ხელი შეეწყოს მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

პროექტის დაწყებიდან დღემდე, მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, ყურძნის გადამამუშავებელი 13 კოოპერაციული სანარმო დაფინანსდა, 12 კახეთის რეგიონში და 1 იმერეთში. კოოპერატივებმა, 100 ტონა ყურძნის მიღება-გადამუშავებისათვის, სახელმწიფოსგან, ჯამურად, 6 მილიონ ლარამდე ღირებულების საჭირო აღჭურვილობა მიიღეს.

კოოპერატივში „ღანაკე მომავალი“ ცვლილებები შევიდა

ცვლილებების თანახმად, კენკროვანი კულტურების დაფინანსების ქვეკომპონენტის ფარგლებში, ბენეფიციარებისთვის სავალდებულო აღარ არის ნერგების პირდაპირი იმპორტის გზით შექენა.

პროგრამის ბენეფიციარებს იმპორტირებული ნერგის შექენა ადგილობრივი კომპანიებისგან შეეძლება.

ნერგების იმპორტი განხორციელდება შუამავალი კომპანიის მიერ, რომელიც მოახდენს შეკვეთების კონსოლიდაციას და უცხოური სანერგე კომპანიისგან განახორციელებს მინიმალური კრიტიკული რაოდენობის ნერგების იმპორტს.

გენეზისიკაბს იმპორტირებული ნერგების შექენა ადგილობრივი კომპანიებისგან შეუძლიათ

საქართველოს პარლამენტმა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ მომზადებული „ტყის კოდექსი“ პირველი მოსმენით მიიღო

ტყის კოდექსში მოცემული ტყის მართვის ძირითადი პრინციპები და სამართლებრივი ინსტრუმენტები ტყის მდგრადი და მრავალფუნქციური მართვის საფუძველი გახდება.

კოდექსი უზრუნველყოფს საქართველოს ტყის ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვას, მისი ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური ფუნქციების გათვალისწინებით. კოდექსის მიზანია ტყის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შენარჩუნება და გაუმჯობესება.

აღსანიშნავია, რომ ახალი კოდექსით უქმდება ხე-ტყის დამზადების გრძელვადიანი ლიცენზიების გაცემა. ეტაპობრივად გაუქმდება „სოციალური ქრის“ პრაქტიკა, რომლის ნაცვლად იქმნება მდგრადი სატყეო მეურნეობის მართვის მოდელი. ხე-ტყის დამზადება მოხდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ, რაც ტყეების ეკოლოგიური ფუნქციის შენარჩუნების პარალელურად,

უზრუნველყოფს სოციალური მოთხოვნების დაკმაყოფილებას. შედეგად, მერქნული რესურსის დამზადების მიზნით, ტყით სარგებლობა განხორციელდება ეფექტიანად, შემცირდება ტყეზე უარყოფითი გავლენა, შემცირდება უკანონო ქრების რისკები.

სატყეო სექტორის მართვის განახლებული ინსტიტუციური მოდელი ითვალისწინებს ისეთ ასპექტებს, როგორცაა ტყის რესურსების რეკრეაციული გამოყენების სტიმულირება და სოფლის განვითარებაში ტყეების როლის ზრდა, რაც, თავის მხრივ, შეამცირებს ტყეებზე ზეწოლას.

ახალი ტყის კოდექსით სავალდებულო ხდება სატყეო სექტორში პროფესიონალი კადრების დასაქმება.

ტყის მართვის ორგანომ უნდა უზრუნველყოს ტყის მართვაში მეტყევის და სატყეო საქმის სპეციალისტის სტატუსის მქონე პირების სავალდებულო მონაწილეობა.

იმერეთის რეგიონში, წყალტუბოს რაიონის სოფელ მაღლაკში სასათბურე კლასტერი იქმნება

„წყალტუბოში ახალი ტურისტული შესაძლებლობები ჩნდება. ჩვენ გვეყოლება ათობით ათასი ვიზიტორი და ამ გაზრდილ მოთხოვნას სჭირდება ხარისხიანი ადგილობრივი პროდუქციით მომარაგება. ჩვენ ვინყებთ ახალი პროექტის განხორციელებას - სასათბურე კლასტერის „იმერეთის აგროზონა“ შექმნას. ამ პროექტს სამინისტროში ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ვამუშავებდით“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, რომელიც წყალტუბოში იმყოფებოდა, სადაც შპს „ჰერბიას“ მიერ, სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით შექმნილი, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი სასათბურე მეურნეობა დაათვალიერა და რეგიონში სასათბურე კლასტერის შექმნის მნიშვნელობაზე გაამახვილა ყურადღება.

როგორც მინისტრმა აღნიშნა, წყალტუბო ყოველთვის იყო საქართველოს სავაჭრო ბარათი.

„სამწუხაროდ, 30 წელზე მეტია, ჩვენ ამ კურორტის გაცოცხლება ვერ შევძელით. სოციალური, კორპორატიული თუ, როგორც გსურთ, ისეთი პასუხისმგებლობა დავარქვავთ ამას, მაგრამ ფაქტია, რომ ბიძინა ივანიშვილმა დაიწყო ამ კურორტის გაცო-

ცხლება, რითაც რეგიონში ახალი შესაძლებლობები ჩნდება“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

სასათბურე კლასტერის შექმნა მიზნად ისახავს სასათბურე სექტორის, როგორც დასავლეთ საქართველოს ტრადიციული საექსპორტო დარგის საექსპორტო პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენების სტიმულირების გზით შემოსავლების ზრდას და ახალ ბაზრებზე წვდომის ხელშეწყობას.

უახლოეს დღეებში გამოცხადდება კონკურსი საპროექტო-საკონსულტაციო მომსახურების შესყიდვაზე. გამარჯვებული კომპანიის მიერ წარმოდგენილი იქნება კლასტერის განვითარების კონცეფცია და გენერალური გეგმა, რომლის მიხედვითაც დაიწყება სათანადო სამუშაოების განხორციელება.

შპს „ჰერბიას“ სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი სასათბურე მეურნეობა შექმნა, სადაც სხვადასხვა ჯიშის მწვანილი მოჰყავთ. პროექტის ჯამურმა ღირებულებამ 3,000,000 ლარი შეადგინა, აქედან 592,000 ლარი გრანტია, ხოლო 1,050,000 ლარი შეღავათიანი აგროკრედიტი.

ლევან დავითაშვილმა, იმერეთის გუბერნატორთან და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან ერთად, სასათბურე მეურნეობა დაათვალიერა და სამუშაო პროცესს გაეცნო. სასათბურე მეურნეობაში წელიწადში, დაახლოებით, 1200 ტ მწვანილი მოჰყავთ, რომლის რეალიზაციაც ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე ხორციელდება. სასათბურე მეურნეობაში 150 ადამიანია დასაქმებული.

აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფოს დახმარებით, „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში, იმერეთის რეგიონში 2 ახალი სასათბურე შეიქმნა და 34 გაფართოვდა.

ლევან დავითაშვილი თაფლის მწარმოებლებს შეხვდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა თაფლის სექტორის მრჩეველთა კომიტეტის სხდომა მისასალმებელი სიტყვით გახსნა და იმ ხელშეწყობ ღონისძიებებზე ისაუბრა, რომლებსაც სამინისტრო თაფლის სექტორის განვითარების მიზნით ახორციელებს.

„ბოლო პერიოდში, თაფლის წარმოება 35%-ით გაიზარდა. ჩვენ ამ პროდუქტის წარმოების კარგი პოტენციალი გვაქვს. გამომწვევაა ბევრი საკითხი, მათ შორის, უვნებლობის, ვეტერინარიის და შესაბამისი თანამედროვე ცოდნის მიმართულებით. ვფიქრობთ, გრძელვადიან პერსპექტივაში, თაფლი მნიშვნელოვანი საექსპორტო პროდუქტი გახდება. აღსანიშნავია, რომ მნიშვნელოვანი პროგრესი უკვე სახეზეა. საერთაშორისო გამოფენებში აქტიურად

ვმონაწილეობთ; ევროპის ბაზრებზე ექსპორტის უფლებაც მივიღეთ. სამომავლოდ, აქტიური ექსპორტის განხორციელების ამბიცია გვაქვს“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

როგორც კავკასიის ალიანსების პროგრამების ლიდერმა, ჰელენ ბრადბერმა აღნიშნა, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს უწყების წარმომადგენლების დასწრება მსგავსი ფორმატის შეხვედრებზე ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან ხელს უწყობს საჭარო და კერძო სექტორს შორის კომუნიკაციის გაძლიერებას.

კომიტეტის სხდომას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ხატია წილოსანი, სურსათის ეროვნული სააგენტოს ხელმძღვანელი, სოფლის მეურნეობის ლაბორატორიის თავმჯდომარე, სურსათის უვნებლობის დეპარტამენტის უფროსი, ომბუდსმენის აპარატი, საქართველოს მეფუტკრეთა გაერთიანების გამგეობის წევრები, კერძო ლაბორატორიების წარმომადგენლები და თაფლის მწარმოებლები ესწრებოდნენ.

შეხვედრის ორგანიზატორები იყვნენ შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტო (SDC), საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაცია „მერსი ქორფსი“ და „კავკასიის ალიანსების პროგრამა“.

პროექტის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, საქართველოში ზეთისხილის პლანტაციები უკვე გაშენებულია. ვფიქრობ, მომავალში ამ აგრარული კულტურის წარმოება კიდევ უფრო განვითარდება.

სიღნაღის რაიონში, სოფელ საქობოში, ზეთისხილის მოსავლის აღების და გადამამუშავების საწარმოო პროცესს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი დაესწრო.

ზეთისხილის ბაღები და გადამამუშავებელი საწარმო ჰოლანდიურ-თურქული ინვესტიციით და სახელმწიფო პროექტის „სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება“ მხა-

რდაჭერით შეიქმნა. საწარმოში, რომელშიც 800 ადამიანია დასაქმებული, განხორციელებული ინვესტიციების ჯამური რაოდენობა 5 მილიონი ლარია. დღეისათვის, ბაღი 1000 ჰექტარზე მეტ ფართობზეა გაშენებული; სამომავლოდ, ფართობების გაორმაგება კომპანიასთან „კახური ტრადიციული მეურნეობა“ ერთადაა დაგეგმილი.

ზეთისხილის საწარმო თანამედროვე ტექნოლოგიებითაა აღჭურვილი, რაც უმაღლე-

სი ხარისხის კონკურენტუნარიანი ქართული პროდუქციის წარმოების საშუალებას იძლევა. ცივი გამოხდის მეთოდით მიღებული ზეთისხილის ზეთი და საპონი კომპანიის ძირითადი პროდუქციაა, რომლის რეალიზაციაც ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე ხდება.

„მსოფლიოში ჯანსაღ კვებაზე მოთხოვნის ზრდის შესაბამისად იზრდება ზეთისხილის პოპულარობა. ამ პროდუქტს დიდი საექსპორტო პოტენციალი გააჩნია. პროექტის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, საქართველოში ზეთისხილის პლანტაციები უკვე გაშენებულია. ვფიქრობ, მომავალში ამ აგრარული კულტურის წარმოება კიდევ უფრო განვითარდება.

ზოგადად, საქართველოში აგრარული დარგის ძლიერი მხარეა მეხილეობა; ზეთისხილის კულტურა, ძალიან დიდ წვლილს შეიტანს მეხილეობის განვითარებაში“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

აღსანიშნავია, რომ ქალაქ მარაკეში, მიმდინარე წელს გამართული ზეთისხილის საერთაშორისო საბჭოს სხდომაზე ოფიციალურად მიიღეს გადაწყვეტილება საქართველოს ზეთისხილის საერთაშორისო საბჭოში განვერიანებასთან დაკავშირებით. 2020 წელს საქართველო ზეთისხილის საერთაშორისო საბჭოს თავმჯდომარე ქვეყანა იქნება და საბჭოს სხდომას თბილისი უმასპინძლებს.

მესაქონლეობის ექსპო 2019

მინისტრმა მადლობა გადაუხადა პროექტის ორგანიზატორებს მესაქონლეობის პირველი გამოფენის ორგანიზებით, ქვეყანაში ახალი ტრადიციის დამკვიდრების ხელშეწყობისთვის და ვრცლად ისაუბრა მესაქონლეობის დარგის განვითარებაში ღონისძიების მნიშვნელობის საკითხზე.

„დღევანდელი დღე არის ძალიან მნიშვნელოვანი. აღნიშნული ღონისძიების ფარგლებში, ჩვენ შესაძლებლობა გვაქვს ფერმერებს დარგში არსებული მიღწევების შესახებ მივანოდოთ ინფორმაცია, რაც თანამედროვე მაღალპროდუქტიული ჯიშების და ტექნოლოგიების გაცნობას გულისხმობს. მოგეხსენებათ, მესაქონლეობის მიმართულება რამდენად მნიშვნელოვანია სოფლის მეურნეობის დარგში. შესაბამისად, მოხარული ვარ საქართველოში პირველი მესაქონლეობის გამოფენის ორგანიზებით და იმედი მაქვს, რომ ყოველწლიურად გამოფენის მასშტაბები და ღონისძიებაში ფერმერთა ჩართულობა ეტაპობრივად გაიზრდება“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ღონისძიების მონაწილეებს სიტყვით ასევე აშშ-ის ელჩის მოვალეობის შემსრულებელმა საქართველოში - ელიზაბეთ რუდმა მიმართა.

„მიხარია, რომ საქართველოში მესაქონლეობის პირველი გამოფენა იმართება, რომელიც ფერმერებს მათი ფერმერული შრომის საფუძველზე მიღწეული შედეგების წარმოჩენის და ახალი კონტაქტების დამყარების შესაძლებლობას აძლევს. ჩვენ მხარს ვუჭერთ მესაქონლეობის მიმართულების განვითარებით ქვეყანაში მდგრადი ეკონომიკის მშენებლობის პროცესს“, - განაცხადა ელიზაბეთ რუდმა.

აღსანიშნავია, რომ „მესაქონლეობის ექსპო“ 2019-ის მიზანია საქართველოში რძისა და ხორცის სექტორებში კონკურენტუნარიანობის განვითარების ხელშეწყობა. კერძოდ, მაღალპროდუქტიული გენეტიკის მქონე მსხვილფეხა საქონლის და ადგილობრივი სელექციური ჯიშების პოპულარიზაცია და მათი მოშენებისთვის

ინვესტიციების წახალისება, რაც აუცილებელია, როგორც ქართული რძისა და ხორცის სექტორების მიმართ მომხმარებლის ნდობის მოსაპოვებლად, ასევე, მათი შემდგომი განვითარებისთვის.

„მესაქონლეობის ექსპოს“ ფარგლებში, საქართველოს მასშტაბით მოქმედი 19 ფერმის ორმოცდაათამდე სხვადასხვა კატეგორიის მაღალპროდუქტიული მსხვილფეხა საქონლის ჯიშების - პოლშტეინის, წაბლა შვიცის, ასევე ქართული ადგილობრივი ჯიშის - მეგრული წითელის მენჯელი ფურები, დეკულები და ხბოები იყვნენ წარმოდგენილი.

ღონისძიებაში ფერმერები, მსხვილფეხა საქონლის იმპორტიორები, მეცნიერები, ცხოველთა საკვების მწარმოებელი და იმპორტიორი კომპანიები, სასოფლო-სამეურნეო საშუალებების მომწოდებელი კომპანიები, ცხოველური წარმოშობის პროდუქტების გადამამუშავებლები, ფინანსური ორგანიზაციები, პროფესიული და ინდუსტრიული ასოციაციები მონაწილეობდნენ.

დამთვალიერებლებს გამოფენა-შეჯიბრის ფარგლებში, ასევე ადგილობრივი ნედლი რძისგან წარმოებული რძის პროდუქტების დაგემოვნების შესაძლებლობა ჰქონდათ.

აღსანიშნავია, რომ ღონისძიება საქართველოს მეცხოველეობის სანაშენე საქმის ასოციაციის ასევე, საქართველოს მერძვეთა ასოციაციის ორგანიზებით და აშშ-ის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ დაფინანსებული პროექტის - „ინვესტირება უვნებელ და ხარისხიან მესაქონლეობაში“ პარტნიორობით გაიმართა, რომელსაც „LandO'Lakes Venture37“-ი და „საქართველოს ფერმერთა ასოციაცია“ ახორციელებს.

ღონისძიების გენერალურ სპონსორს - „საქართველოს ბანკი“; ოქროს სპონსორს - ცხოველთა ინოვაციური საკვების მწარმოებელი კომპანია - „ნუტრიმაქსი“ ხოლო, ვერცხლის სპონსორს - გლობალური კომპანია ცხოველთა თანამედროვე საკვების სფეროში - „სანო“ წარმოადგენდა.

სურსათის ეროვნულ სააგენტოში მემორანდუმი გაფორმდა

სურსათის ეროვნულ სააგენტოში ხელი მოეწერა მემორანდუმს საქართველოს სურსათის ეროვნულ სააგენტოსა და თურქეთის თანამშრომლობისა და კოორდინაციის სააგენტოს (TİKA) შორის, რომელიც ითვალისწინებს ქართველი და თურქი ვეტერინარებისა და მცენარეთა დამცველების თანამშრომლობას და ტრენინგებს აგრარული მიმართულებით.

მემორანდუმს ხელი მოაწერეს სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსმა ზურაბ ჩეკურაშვილმა და თურქეთის თანამშრომლობისა და კოორდინაციის სააგენტოს

(TİKA) თბილისის ოფისის კოორდინატორმა ნეჯლა დემირდაღმა.

„ცხოველთა ინფექციური და მცენარეთა სოკოვან-ბაქტერიული დაავადებების რისკის შეფასებისა და ზედამხედველობისათვის მნიშვნელოვანია ორ ქვეყანას შორის თანამშრომლობა. თურქულ მხარესთან ერთად ვვგეგმავთ დიაგნოსტიკის ლაბორატორიული მეთოდებისა და ადრეულ ეტაპზე ვირუსის შემოჭრა-შემოტანის გამოვლენის მექანიზმის დახვეწას, რაც კიდევ უფრო განამტკიცებს ქვეყნის ეპიზოოტიურ და ფიტოსანიტარიულ კეთილსაიმედობას“, - განაცხადა სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსმა ზურაბ ჩეკურაშვილმა.

თურქეთის თანამშრომლობისა და კოორდინაციის სააგენტო (TİKA) თურქეთის მთავრობას დაქვემდებარებული საერთაშორისო ტექნიკური დახმარების ორგანიზაციაა, რომელიც 1992 წელს დაარსდა და დღეისათვის 59 ქვეყანაში საქმიანობს.

მსოფლიო სურსათის დღე

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) საქართველოს წარმომადგენლობის ორგანიზებით, თბილისში „მსოფლიო სურსათის დღე“ აღინიშნა

წელს, ღონისძიების მთავარ თემას გეოგრაფიული აღნიშვნები წარმოადგენდა. ძირითადი აქცენტი გაკეთდა იმ ტრადიციულ ქართულ პროდუქტებზე, რომლებსაც ხარისხისა და ადგილწარმოშობის ეტიკეტი - გეოგრაფიული აღნიშვნა (GI - Geographical Indication) აქვს მინიჭებული.

ღონისძიება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა და საქართველოში FAO-ს წარმომადგენელმა, რაიმუნდ იელემ გახსნეს.

„40 წლის წინ, გაეროს წევრმა რამდენიმე ქვეყანამ „მსოფლიო სურსათის დღის“ აღნიშვნის ინიციატივა დააყენა. მას შემდეგ ეს დღე რეგულარულად აღინიშნება. ჩვენც, FAO-ს წარმომადგენლებთან ერთად, ამ დღის აღნიშვნაში სხვადასხვა თემატიკით ვერთვებით. წელს აქცენტი გაკეთდა ჯანსაღ კვებაზე, რაც დღევანდელ მსოფლიოში მნიშვნელოვანი გამოწვევაა. ჯანსაღი კვება დაკავშირებულია უვნებელ და სასარგებლო სურსათთან და კვების ტრადიციულ წესებთან, რომლებიც, ურბანიზაციის ფონზე, სამუნხაროდ, თითქმის დავიწყებას მიეცა. საქართველოს ტრადიციული პროდუქტების წარმოების ხანგრძლივი ისტორია აქვს. დღეს ჩვენ განვიხილავთ ამ ტრადიციებს, მისი შენარჩუნების აუცი-

ლებლობის და არსებული პოტენციალის გამოყენების საკითხებს“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

როგორც შეხვედრაზე რაიმუნდ იელემ აღნიშნა, FAO აქტიურად მუშაობს მსოფლიოში საკვების ხელმისაწვდომობისა და ჯანსაღი კვების შესახებ ცნობიერების ამაღლების კუთხით. ამ პროცესში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ადგილობრივი, ტრადიციული პროდუქტების შენარჩუნება და მათი მწარმოებლების მხარდაჭერაა.

„სოფლის მეურნეობაში ჩართული ადამიანები მნიშვნელოვნად განსაზღვრავენ ხარისხიანი საკვების ხელმისაწვდომობას; ცოდნასა და ტრადიციებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს სამყაროში, სადაც საკვების წარმოება ისეთი გამოწვევების წინაშე დგას, როგორც არის კლიმატის ცვლილება და შეზღუდული ბუნებრივი რესურსები“, - განაცხადა რაიმუნდ იელემ.

ღონისძიების ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, FAO-სა და ჟურნალის National Geographic მხარდაჭერით, ქართული ტრადიციული პროდუქტების შესახებ ფოტოგამოფენა და მოკლემეტრაჟიანი ფილმის „უნიკალური ქართული გემო“ ჩვენება გაიმართა.

მსოფლიო სურსათის დღისადმი მიძღვნილ ღონისძიებას საქართველოს მთავრობის, საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

„მსოფლიო სურსათის დღე“ გაეროს ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა. წელს ამ დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიებები მსოფლიოს 150-ზე მეტ ქვეყანაში გაიმართა.

მსოფლიო სურსათის დღეს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) დაარსების დღევ აღინიშნება. ორგანიზაცია 74 წლის წინ დაარსდა და მსოფლიოს 194 ქვეყანაშია წარმოდგენილი.

გურჯაანში ქართული ყველისა და კულინარიის ფესტივალის გაიმართა

ნელს პირველად, ქართული ყველისა და კულინარიის ფესტივალს გურჯაანში უმასპინძლა. ღონისძიება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ხატია წილოსანმა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტის მაჟორიტარმა დეპუტატმა, დავით სონღულაშვილმა გახსნეს.

„ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია და ბაზარზე დამკვიდრება სამინისტროს ერთ-ერთი პრიორიტეტია. გურჯაანის ყველისა და კულინარიის ფესტივალის კარგი შესაძლებლობაა, როგორც ფერმერებისთვის, წარუდგინონ და გააცნონ ფართო საზოგადოებას საკუთარი პროდუქცია და მიიღონ მეტი შემოსავალი, ისე რეგიონის განვითარებისთვის, რაც ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას უზრუნველყოფს“- აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ხატია წილოსანმა.

როგორც გურჯაანის მუნიციპალიტეტის მაჟორიტარმა დეპუტატმა, დავით სონღულაშვილმა განაცხადა, ფესტივალის რეგიონში კულინარიის, როგორც დარგის პოპულარიზაციას ისახავს მიზნად, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს რეგიონში ტურიზმის განვითარებასაც.

ფესტივალზე წარმოდგენილი იყო 50-ზე მეტი სახეობის როგორც ტრადიციული, უძველესი რეცეპტებით დამზადებული ქართული ყველის სახეობები, ასევე საქართველოში წარმოებული ევროპული, ბრენდირებული ყველის ანალოგები. ფესტივალის სტუმრებს საშუალება ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ და შეეძინათ ქართული

ყველი და ყველისგან წარმოებული პროდუქტი, სხვადასხვა სახეობის ქართული ღვინო, ნუგარი და სხვა ადგილობრივი წარმოების პროდუქცია.

ფესტივალის ფარგლებში, ყველის მწარმოებლებმა და ქართველმა და უცხოელმა შეფმზარეულებმა ჩაატარეს მასტერკლასები, სადაც სტუმრებს ყველისა და კერძების მომზადების ტექნოლოგიები გააცნეს. გაიმართა ხინკლის მოხვევის შეჯიბრი, რომელშიც კულინარიული კონკურსის Bocuse d'Or ფინალისტები მონაწილეობდნენ.

საფესტივალო სივრცეში წარმოდგენილი იყო ეთნოკულინარიის სივრცე, სადაც სხვადასხვა რეგიონიდან ჩამოსულმა კულინარებმა სტუმრებს მათი რეგიონის დამახასიათებელი და ტრადიციული კერძების მომზადების ტექნოლოგია გააცნეს.

ფესტივალის ფარგლებში, გაიმართა სხვადასხვა გასართობი აქტივობა ბავშვებისთვის, თემატური ფოტოების და ხელნაკეთი ნივთების გამოფენა. სტუმრების საზეიმო განწყობაზე ადგილობრივი ფოლკლორული ანსამბლები და მომღერლები ზრუნავდნენ.

ღონისძიებას ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები, რესტორატორები, კულინარები, სომელიეები და ტურისტები ესწრებოდნენ.

ქართული ყველისა და კულინარიის ფესტივალის პროგრამის „ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია“ ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტის მერიის ორგანიზებითა და მხარდაჭერით გაიმართა.

ნინო თანდილაშვილმა ხეების დარგვის აქციაში მიიღო მონაწილეობა

გაეროს კვირეულის (17-24 ოქტომბერი) ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა, გაეროს თანამშრომლებთან, თბილისის საკრებულოსა და მერიის წევრებთან და სკოლის მოსწავლეებთან ერთად, მონაწილეობა ხეების დარგვის აქციაში მიიღო.

მხრივ კი, წინ გადადგმული ნაბიჯია ჩვენი ქალაქის ჰაერის ხარისხისა და ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის“- განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა.

„კვირეულის ფარგლებში, ვარკეთილის მე-3 მიკრორაიონში გამწვანების აქცია გაეროს განვითარების პროგრამის მხარდაჭერით და თბილისის მერიის აქტიური ჩართულობით განხორციელდა. მნიშვნელოვანია, ასეთი ტიპის ღონისძიებები ხშირად ჩატარდეს, რადგან ერთი მხრივ, მწვანე სარეკრეაციო სივრცეების შექმნის მნიშვნელობაზე ახალგაზრდებში ცნობიერების ამაღლებას უწყობს ხელს, მეორე

გაეროს კვირეულის ფარგლებში, ქვეყნის მასშტაბით, სხვადასხვა სახის გარემოსდაცვითი ღონისძიება ჩატარდა, რომლის ფარგლებშიც, ქ. თბილისში, ჯამში, 550 ძირი ხის ნერგი დაირგო.

ხეების დარგვის აქციაში საქართველოში გაეროს მუდმივი კოორდინატორი საბინე მახლი, ქ.თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარე გიორგი ტყემალაძე და სამგორის მაჟორიტარი დეპუტატი რევაზ სოხაძე მონაწილეობდნენ.

სოფლის მეურნეობაში ახალგაზრდა კადრების მოძიების და ჩართვის მიზნით, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითმა ცენტრმა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის აგრარული და მევენახეობა-მელვინეობის ფაკულტეტების სტუდენტებს ჯილაურას მრავალწლოვანი კულტურების და წილკნის ერთწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ბაზებზე უმანსპინძლა.

ჯილაურას ცენტრში სტუმრობის ფარგლებში:

- სტუდენტები გაეცნენ ცენტრის საქმიანობას და საქართველოს მევენახეობა-მელვინეობის ისტორიას;
- დაათვალიერეს ჯილაურას ვაზის ქართული და უცხოური ჯიშების კოლექციები;
- დააგემოვნეს ბაზაზე გაშენებული ვაზის ქართული იშვიათი ჯიშებისგან დაყენებული ღვინოები;
- ახალგაზრდებმა ვირუსოლოგიისა და ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის ლაბორატორიები დაათვალიერეს და მიმდინარე კვლევებს გაეცნენ.

ლევან დავითაშვილი: „წყლის მდგრადი მართვა სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტული მიმართულებაა“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ატმოსფერული ჰაერის, ნიადაგისა და წყლის ლაბორატორიას ევროკავშირის პროექტის „ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთის პარტნიორობის ქვეყნებისათვის (EUWI+)“ ფარგლებში, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიას წყლის ხარისხის კვლევისთვის უახლესი ხელსაწყო-დანადგარები გადაეცა (გაბჭრომატორგრაფ მასპექტომეტრი). აღნიშნული ხელსაწყო საშუალებით ლაბორატორიას შესაძლებლობა ექნება გაზარდოს წყლის ხარისხის კვლევის კომპონენტები. პირველ ეტაპზე, ლაბორატორია შეძლებს დამატებით განსაზღვროს წყლის 10 ორგანული დამაბინძურებელი.

თანამედროვე მეთოდებით განახორციელოს კვლევითი ანალიზები და მომხმარებელს სერტიფიცირებული ლაბორატორიული მომსახურება შესთავაზოს. აღნიშნული ხელს შეუწყობს წყლის რესურსების და მდინარეთა აუზების დაცვას საქართველოში. ახალი ხელსაწყო დანადგარები უკვე დამონტაჟებულია გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიაში. სპეციალისტებმა გაიარეს შესაბამისი ტრენინგი და უკვე შესაძლებელია ზედაპირულ წყლებში განისაზღვროს დამატებითი კომპონენტები.

გარემოს ეროვნული სააგენტოს ლაბორატორიას მაღალი რანგის დელეგაცია ესტუმრა. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, ევროკავშირის და ავსტრიის ელჩებმა და ღონისძიების სტუმრებმა, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ლაბორატორია დაათვალიერეს და სამუშაო პროცესს გაეცნენ. მინისტრმა, ევროპელ დიპლომატებთან და აღმოსავლეთ პარტნიორობის

ბის ევროპული სკოლის მოსწავლეებთან ერთად, ახალი ლაბორატორიული აღჭურვილობის გამოყენებით, სიმბოლურად, მდინარე მტკვრის წყლის ანალიზები ჩატარეს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა საქართველოში ევროკავშირის ელჩთან, კარლ ჰარცელთან და ავსტრიის ელჩთან, არად ბენკოსთან ერთად წყლის მდგრადი მართვის მიმართულებით საქართველოს მიღწევებსა და ევროკავშირის პროექტთან „ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთის პარტნიორობის ქვეყნებისათვის (EUWI+)“ თანამშრომლობაზე ისაუბრა.

აღსანიშნავია, რომ საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით აღებული ვალდებულებების შესაბამისად, საქართველო აქტიურად აგრძელებს ეროვნული პოლიტიკისა და სტრატეგიის ევროკავშირის წყლის ჩარჩო დირექტივასთან შესაბამისობაში მოყვანას. პროექტის „ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთის პარტნიორობის ქვეყნებისათვის (EUWI+)“ ფარგლებში, სამინისტრო აქტიურად თანამშრომლობს ევროკავშირთან ქვეყანაში წყლის რესურსების მდგრადი მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით.

„წყლის მდგრადი მართვა სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტული მიმართულებაა“ უსაფრთხო წყალი მნიშვნელოვანია ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უზრუნველყოფის, მდგრადი საარსებო საშუალებების შექმნისა და ეკოსისტემების შენარჩუნებისთვის. ევროკავშირის დახმარებით, განხორციელდა გარემოს ეროვნული სააგენტოს ლაბორატორიის ტექნოლოგიური განახლება და მისი ISO/IEC 17025 სტანდარტის შესაბამისად აკრედიტაცია, რაც წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვისკენ გადადგმული მნიშვნელოვანი ნაბიჯია. აღნიშნული პროცესი ხელს უწყობს საქართველოს, როგორც ევროკავშირის მნიშვნელოვანი პარტნიორი ქვეყნის პოზიციის გაძლიერებას, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ ღონისძიებას საქართველოს მთავრობის, დიპლომატიური კორპუსის, საქართველოს პარლამენტის, სახელმწიფო და კერძო კომპანიების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და პროექტის „ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთის პარტნიორობის ქვეყნებისათვის (EUWI+)“ წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი ახალი ტექნიკით აღიჭურვა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ახალი ტექნიკისა და აღჭურვილობის პრეზენტაცია გაიმართა. დეპარტამენტის ტექნიკურ შემადგენლობას 65 პიკაპის ტიპის ახალი ავტომობილი და 2 ბაგი შეემატა. აღნიშნული მანქანები რეგიონულ სამმართველოებს გადაეცემათ.

ღონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი, მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე და გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსი ირაკლი მუკნიაშვილი დაესწრნენ.

„გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობები გაძლიერდა და ეს პროცესი მომავალშიც გაგრძელდება. ქვეყნის მასშტაბით, პატრულირების ეკიპაჟების რაოდენობა, ფაქტობრივად, გასამმაგდა. გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების თანამშრომლებს ყველა ის ტექნიკური საშუალება აქვთ, რაც მოვალეობის სათანადოდ შესასრულებლად სჭირდებათ“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა.

ახალი „ფორდ რეინჯერები“ აღჭურვილია რეგისტრატორებითა და „ჯიპიუს“ მოწყობილობებით, არის მაღალი გამავლობის,

რაც რთულად მისასვლელ ადგილებში პატრულირების საშუალებას იძლევა. პრაქტიკულად მიუვალ ადგილებში პატრულირებისთვის კი, დეპარტამენტის თანამშრომლები ბაგებს გამოიყენებენ.

პრეზენტაციაზე წარმოდგენილი იყო გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების სამსახურის ეკიპაჟების სრული აღჭურვილობაც, მათ შორის, სამხრე კამერები, დარტყმაგამძლე პადაები, სავლე პირობებში სამუშაო ლეპტოპები, ხელის კომპიუტერები - ე.წ. დივაისები და ღამის ხედვის ბინოკლები.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფროსის, ირაკლი მუკნიაშვილის განმარტებით, ადამიანური და ტექნიკური შესაძლებლობების გაძლიერების შემდეგ, დეპარტამენტი ქვეყნის თითოეულ მუნიციპალიტეტშია წარმოდგენილი, რაც საშუალებას იძლევა, თითოეულ შეტყობინებაზე დროული და ეფექტიანი რეაგირება მოხდეს.

ახალი ტექნიკის პრეზენტაციაზე, ლევან დავითაშვილი გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების იმ თანამშრომლებს შეხვდა, რომლებმაც სამ-

სახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს, სამართალდამრღვევების მხრიდან განუვლი წინააღმდეგობის დროს, ფიზიკური დაზიანება მიიღეს.

„სამწუხაროდ, არცთუ იშვიათად, ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებზე თავდასხმებისა და ძალადობის ფაქტები ხდება. ყველა ასეთ ფაქტზე შესაბამისი სამსახურები რეაგირებენ. დამნაშავეები პასუხს აგებენ კანონის ფარგლებში. ჩვენს ქვეყანაში, კანონდამცველებზე, ადამიანებზე, რომლებიც თავის სამსახურებრივ მოვალეობას ასრულებენ, ხელის აღმართვა ვერავინ უნდა შეძლოს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

2018 წლიდან დღემდე, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას, სამართალდამრღვევებმა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ცამეტი თანამშრომელს მიაყენეს ფიზიკური დაზიანება. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა დაზარალებული თანამშრომლები მადლობის სიგელებით დააჯილდოვა.

აკვაკულტურის შესახებ ახალი კანონპროექტი განიხილეს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ახალი კანონპროექტის „აკვაკულტურის შესახებ“ განიხილვას დაესწრო. ღონისძიებას საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების და აგრარულ საკითხთა კომიტეტების წევრები, სახელმწიფო უწყებებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ახალი კანონპროექტი მიზნად ისახავს საქართველოში აკვაკულტურის განვითარებას და აღნიშნულ დარგში ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობას. კანონპროექტის თანახმად, საქართველოს საზღვაო წყლებში განხორციელდება აკვაკულტურის ზონების გამოყოფა და შესაბამისი ტერიტორიის სარგებლობის მიზნით აკვაკულტურის ნებართვების გაცემა, კანონპროექტით ასევე მოწესრიგდება აკვაკულტურის ობიექტების საქმიანობა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე. ახალი რეგულაციები ხელს შეუწყობს საზოგადოების, ნებართვის მფლობელებისა და ბუნებრივი რესურსებით მოსარგებლეთა ინტერესების დაცვას.

აკვაკულტურის დარგის მდგრადი განვითარება, გარემოს დაცვისა და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება ხელს შეუწყობს ქვეყნის შემოსავლების ზრდას, სამუშაო ადგილების შექმნას და ზოგადად, ქვეყნის ეკონომიკურ-სოციალური განვითარების ხელშეწყობას. ახალი კანონპროექტი მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯია ქვეყანაში წყლის რესურსის და მისი პოტენციალის რაციონალური და ეფექტიანი გამოყენების თვალსაზრისით.

ახალი კანონპროექტი უზრუნველყოფს საქართველოს შავი ზღვის კონტინენტური შელფის, ტერიტორიული ზღვისა და განსაკუთრებული ეკონომიკური ზონის, საქართველოს შიდა წყალსატევების (ტბები, წყალსაცავები, ტბორები, მდინარეები, ნაკადულები, არხები, წყალჭაობიანი ადგილები და სხვა წყლის პროდუქტების მოშენებისთვის ვარგისი წყალსატევები) აკვაკულტურის მიზნებისათვის სარგებლობის რეგულირებას, მათ რაციონალურ და ეფექტიან გამოყენებას, რაც გულისხმობს აღნიშნულ ობიექტებში წყლის ორგანიზმების (თევზი, წყლის მცენარეები და სხვა) მოშენებას (კულტივირება, გამოზ-

რდა, გამრავლება), როგორც აკვაკულტურის კონსტრუქციების გამოყენებით, ასევე მათ გარეშე.

კანონპროექტი შემუშავებულია საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების დაცვის მიზნით. კანონპროექტი ითვალისწინებს შიგა წყალსატევებზე (ტბები, წყალსაცავები) ეკოლოგიური აკვაკულტურის ნებართვის გაცემას კონკრეტულ მუნიციპალიტეტებში მცხოვრებ პირთა გაერთიანებებებზე, სადაც ამ მიზნით შექმნილია სასოფლო-სამეურნეო (თევზის მეურნეობის) კოოპერატივები.

ახალი კანონპროექტი მიზნად ისახავს შეიქმნას აკვაკულტურის სანებართვო საქმიანობის ახალი სტანდარტი, რომელიც გაიცემა რამდენიმე წლის ვადით. სანებართვო პირობების შესრულების შემთხვევაში, დასაშვებია ნებართვის ვადის გაგრძელება კანონმდებლობით დადგენილი წესით. ამასთან, კანონპროექტი ითვალისწინებს აკვაკულტურის ნებართვის მფლობელის ძირითად ვალდებულებებს, აკვაკულტურის განმახორციელებელი პირების უფლებების დაცვას, აკვაკულტურაში უცხო სახეობების შემოყვანის წესს, აკვაკულტურის ობიექტების ეკოლოგიური მონიტორინგს, სათანადო ღონისძიებების განხორციელებას გარემოს დაცვის და აკვაკულტურის ობიექტებში დაავადებების პრევენციას, აკვაკულტურის პროდუქციის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სამართლებრივ გარანტიებს, აგრეთვე, აკვაკულტურის სახელმწიფო რეგულირების განხორციელების პროცესში ინფორმაციის ხელმისაწვდომობასა და დაინტერესებულ მხარეთა მონაწილეობას.

კანონპროექტის განხილვაში ჩართული არიან არასამთავრობო ორგანიზაციების, სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები და ექსპერტები. კონსულტაციების დასრულების შემდეგ, მომზადებული კანონპროექტი განსახილველად საქართველოს პარლამენტში გადაიგზავნება.

ნაკადულის კალმახის საშენი ქვირილობის კერიოდი დაიწყო

ველური ბუნების სააგენტოს ნაკადულის კალმახის საშენი, საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობის ნაკადულის კალმახის ქვირილობის პერიოდი დაიწყო. საშენის სპეციალისტები ხელოვნურად ამრავლებენ სხვადასხვა პოპულაციის კალმახს.

მომავალი თაობის მიღების მიზნით, განაყოფიერების პროცესის შემდეგ, ქვირილობის ინკუბატორში განთავსება ხდება. პრაქტიკული გამოცდილებით დასტურდება, რომ კალმახი ქვირილობას მეორე წლიდან იწყებს.

2016 წლის სექტემბრიდან, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო ახალ პროექტს ახორციელებს, რომელიც საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობის, ნაკადულის კალმახის გამრავლებას ითვალისწინებს. ტერიტორიაზე განხორციელდა ინფრასტრუქტურული სამუშაოები, აშენდა ორი ტბორი და 8 რკინა-ბეტონის სპეციალური აუზი. ამ დრო-

ისთვის ხელოვნურად გამოჩეკილია 20 000 ცალზე მეტი ნაკადულის კალმახის ლიფსიტა. მეურნეობის გეგმა წელიწადში ნახევარი მილიონი ლიფსიტის წარმოება და მდინარეების გათევიანება.

ნაკადულის ანუ მდინარის კალმახი 2006 წელს „წითელ ნუსხაში“ მოხვდა. მინიჭებული აქვს მოწყვლადის კატეგორია. ასეთი ტენდენცია ევროპის არაერთ ქვეყანაშია, რის გამოც პოპულაციის ხელოვნური გამრავლება და მდინარეთა გათევიანება ხდება. მსგავსი ღონისძიების გარეშე საქართველოს მდინარეებში სახეობა დროთა განმავლობაში დაიკარგება.

ყაზბეგის ეროვნულ პარკში, მყინვარწვერის მისასვლელ ბილიკზე დასუფთავების აქცია გაიმართა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ორგანიზებით და მასში შემავალი სტრუქტურული ერთეულების ჩართულობით, ყაზბეგის ეროვნულ პარკში, მყინვარწვერისკენ მიმავალ ბილიკზე დასუფთავების აქცია გაიმართა.

დასუფთავების აქციაში ასევე ჩართულნი იყვნენ საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის რეგიონული მიმართულების სამსახური, მცხეთა-მთიანეთის გუბერნია, ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის მერია, სასაზღვრო პოლიცია და მოხალისეთა ჯგუფი.

მეტეო სადგური (იგივე ბეთლემის ქოხი), რომელიც წარმოადგენს საბაზისო ბანაკს მყინვარწვერზე ასვლის მსურველთათვის ზღვის დონიდან 3 653 მეტრზე მდებარეობს.

„გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და სამინისტროს სისტემაში შემავალი შესაბამისი სამსა-

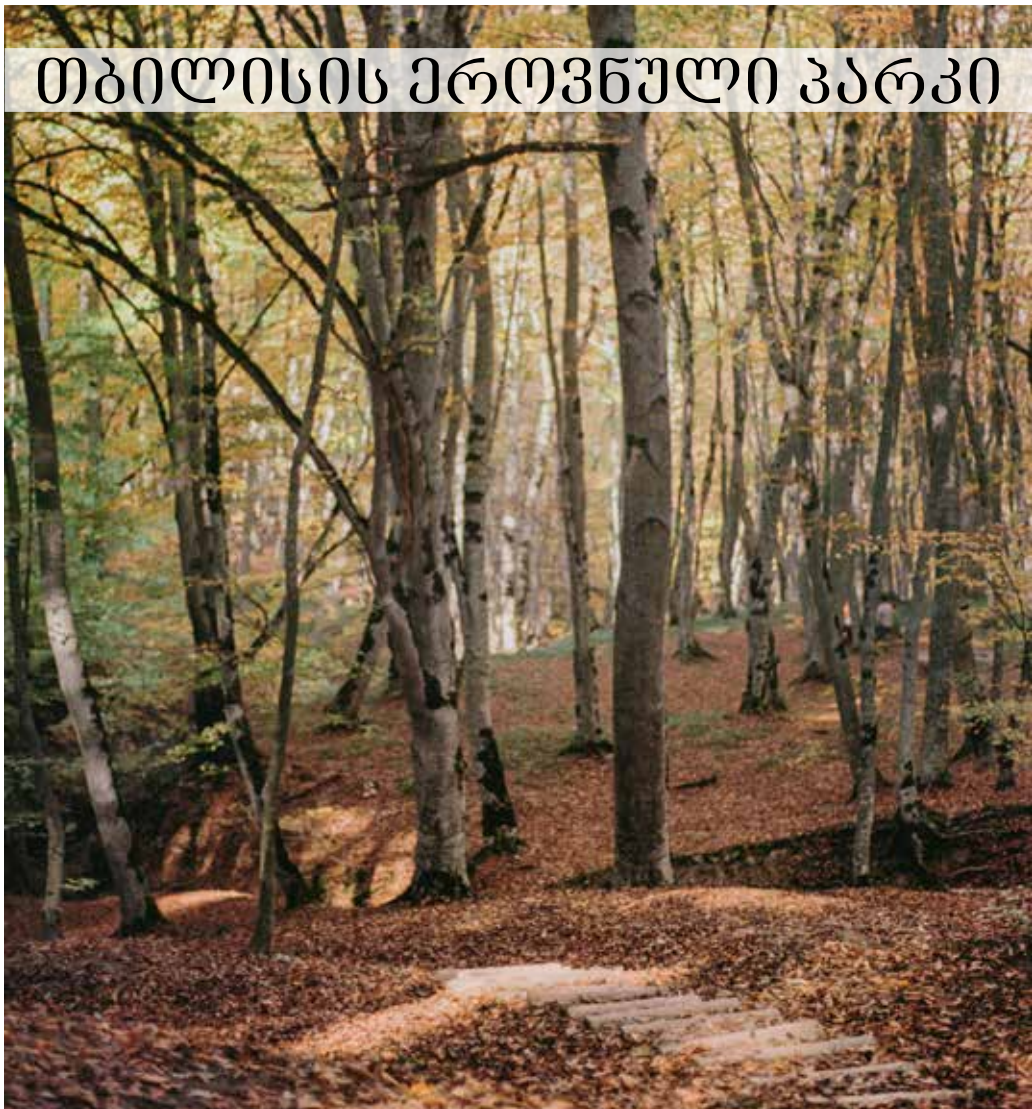
ხურებისთვის გარემოს დაბინძურებისგან დაცვა, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება და გაფრთხილება ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. მიწა ყველას, განსაკუთრებით კი დაცული ტერიტორიების ვიზიტორებს მოუწოდოდ, მეტი პასუხისმგებლობა გამოიჩინონ, ნუ დაანაგვიანებენ ტერიტორიებს. ადგილობრივი ბიზნესსექტორის წარმომადგენლებისა და ჩვენი მოქალაქეების აქტიური ჩართულობა დასუფთავების აქციებში, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს არსებულ ვითარებას“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, იური ნობაძემ, რომელიც მყინვარწვერისკენ მიმავალი ბილიკის დასუფთავების აქციაში მონაწილეობდა.

ყაზბეგის ეროვნული პარკის საერთო ფართობი 78 543,4 ჰა-ს შეადგენს. ეროვნული პარკის 35% ტყითაა დაფარული; დანარჩენი ტერიტორია კი, ალპურ იალადებს, მორენებს, თოვლით დაფარულ მწვერვალებსა და კლდეებს უჭირავს.

ეროვნული პარკი იშვიათი და უნიკალური სახეობის ცხოველისა და ფრინველის თავშესაფარს წარმოადგენს. ყაზბეგის ეროვნული პარკი მაღალმთიანია და მისი ყველაზე დაბალი წერტილი ზღვის დონიდან 1,400 მ-ზე მდებარეობს.

თბილისის ეროვნული პარკი

თბილისის ეროვნული პარკი პირველი ეროვნული პარკია საქართველოში. იგი 1973 წელს დაარსდა, თუმცა, მოგვიანებით მან დაკარგა ეროვნული პარკის სტატუსი და 2007 წელს ყოფილი ეროვნული პარკის ნაწილისა და საგურამოს ნაკრძლის ბაზაზე ხელახლა შეიქმნა.

თბილისის ეროვნული პარკის შექმნის მთავარი მიზანია ჯერ კიდევ ხელუხლებელი ბუნებრივი ეკოსისტემების, იშვიათი რელიქტური მესამეული პერიოდის ნარჩენების და ცხოველთა იშვიათი წარმომადგენლების-კავკასიური ირმის, ევროპული შველის და სხვათა დაცვა-გადარჩენა, ნაწილობრივ დეგრადირებულ ფართობებზე აღდგენითი ღონისძიებების გატარება, დასვენებისა და ბუნების დაცვის ფუნქციათა ურთიერთშეთავსება.

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორია მოიცავს ლულელების, ცხვარიჭამიას, გლდანის, მამკოდას, ავჭალის, მარტყოფის, თიანეთის, მცხეთის, საგარეჯოს, წინამურის სასელექციო საცდელი უბნის და ყოფილი საგურამოს ნაკრძალის სატყეო ფართობებს.

გარდა სატყეო ფართობებისა ეროვნული პარკის ტერიტორია მოიცავს საძოვრებს, სათიბებს, დასახლებულ პუნქტებს და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს, სადაც

მოსახლეობა ბუნების დაცვისა და პარკის ინტერესების გათვალისწინებით, საქართველოს კანონით დადგენილი მინათსარგებლობის წესებით აგრძელებს ჩვეულებრივ ყოფა-ცხოვრებას და სამეურნეო საქმიანობას.

თბილისის ეროვნული პარკის მრავალფეროვანი ფლორა წარმოდგენილია 675 სახეობის ბალახოვანი და მერქნიანი მცენარეული საფარით. ეროვნული პარკის ტყის საფარში ძირითადად გვხვდება - ქართული მუხის, წიფლის, რცხილის, ჩვეულებრივი იფნის, ჯაგრცხილისა და პანტის ტყის ეკოსისტემები. ქვეტყეში გვხვდება: კუნელის, შინდის, ზღმარტლის, ქანჭყატის, თრიმლის და სხვა დასახელების ბუჩქები.

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ნაირფეროვან ბალახოვან საფარს, წივანას სხვადასხვა სახეობები ქმნის. წივანასთან ერთად გვხვდება: ტყის თაგვისარა, კრაზანა, ბრძამი, ჩვეულებრივი თავშავა და სხვა მცენარეები. ბალახოვან მცენარეულობაში დიდი როლდენობით არის წარმოდგენილი სამკურნალო მცენარეებიც. პარკში ხელოვნურად არის გაშენებული ფიჭვნარები და უნიკალური უთხოვრის კორომები. თბილისის ეროვნულ პარკში ტყეებს ვერტიკალური ზონალობა ახასიათებთ. იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი სახეობებიდან,

თბილისის ეროვნულ პარკში გავრცელებულია: ბზა (Buxus colchica), უთხოვარი (Taxus baccata), შიშველი თელადუმა (Ulmus glabra), პატარა თელადუმა (Ulmus glabra), კაკალი (Juglans regia), პონტოს მუხა (Quercus pontica) და სხვ.

თბილისის ეროვნული პარკის დენდროფლორა იმითაც არის საინტერესო, რომ აქ გავრცელებულია მესამეული პერიოდის კოლხეთის ფლორის წარმომადგენლები: კოლხური ყყორი, კოლხური და პასტუხოვის სურო, აღმოსავლეთის ძახველი, თაგვისარა, უთხოვარი, კავკასიური დეკა, წყავი და სხვ.

თბილისის ეროვნულ პარკში ძუძუმწოვრებიდან გავრცელებულია: მელა, მგელი, შველი, კურდღელი, ტყის კვერნა და სინდიოფალა. დიდი მტაცებლებიდან მცირე რაოდენობით არის წარმოდგენილი ფოცხვერი და მურა დათვი. ადრე საგურამოს ნაკრძალი კავკასიური კეთილშობილი ირმის პოპულაციით იყო განთქმული.

ასევე, შეხვდებით ორნითოფანის სხვადასხვა წარმომადგენლებს: ჩხიკვს, შაშვს და რამდენიმე სახის კოდალას. მტაცებელი ფრინველებიდან პარკში გავრცელებულია მიმიწოს სახეობა.

პარკის ტერიტორიაზე ქვეწარმავლის 12 სახეობა გვხვდება. მათგან ყველაზე გავრცელებული გველხოკერაა. აქ ასევე შეიძლება ნახოთ: უბრალო ანკარა, ჩვეულებრივი ყვითელმუცელა მცურავა და სპილენძა გველი. ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი ცხოველებიდან შეიძლება დავასახელოთ: კეთილშობილი ირემი, მურა დათვი, ფოცხვერი. ფრინველებიდან „წითელი ნუსხის“ წარმომადგენლები არიან: ბეგობის არწივი, დიდი მყვიანია არწივი და ქორცქვიტა. თბილისის ეროვნულ პარკში წვრილი ძუძუმწოვრების 46 ენდემური სახეობაა გავრცელებული. მათგან აღსანიშნავია: ჩვეულებრივი ციყვი (Sciurus vulgaris), ველის თაგვი (Mus macedonicus), შავი ვირთაგვა (Rattus rattus), აღმოსავლეთევროპული ზღარბი (Erinaceus concolor), კავკასიური თხუნელა (Talpa caucasica) და სხვ.

ეროვნული პარკის ბუნებრივი ბილიკების ქსელი ისეა დაგეგმილი, რომ მნახველს შეუძლია დაათვალიეროს ეროვნული პარკის მრავალფეროვანი ლანდშაფტები, გაეცნოს ღირსშესანიშნავ ადგილებს, მოაწყოს პიკნიკები, შეარჩიოს მისთვის სასურველი მარშრუტები: საცხენოსნო, საფეხმავლო თუ სამანქანო, ასევე გაათიოს ღამე საკარვე ბანაკებში ან იცხოვროს მცხეთის სასტუმროებში და ისარგებლოს მათი სერვისით.

პარკის ტერიტორიაზე არის სამი (მარტივი, საშუალო და რთული სირთულის) ველო მარშრუტი და ერთი საფეხმავლო და სა-

ცხენოსნო საშუალო სირთულის ბილიკი (ზედაზენი-დიდველი-მამკოდა), რომელიც მარკირებულია და მოწყობილია 2 საპიკნიკე, 2 საკარვე და ცეცხლის დასანთები ადგილებით, ბილიკზე შესაძლებელი კარვებში ღამისთევაც. ბილიკი მიუყვება საგურამოს ქედს, აქ გვხვდება მრავალფეროვანი ხედები და განსხვავებული მცენარეული საფარი, სოფელ ვეჯინის ნასახლარები, VII-VIII-ის ზედაზენის მოქმედი ტაძარი, ასევე კარგად მოჩანს ჯვრის მონასტერიც, დიდველის მთიდან შესაძლებელია ვიხილოთ თბილისის პანორამული ხედი, მტკვრის და არაგვის ხეობები. ასევე საბადურის წიფლნარ ტყეში მოწყობილია საპიკნიკე ადგილები, შესაბამისი საკარვე, საცეცხლე ადგილებით და სველი წერტილებით.

პარკის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ მრავლადაა ისტორიულ-კულტურული ძეგლები: უძველესი ციხე-კოშკები, ტაძრები, ნაქალაქარი და ნასოფლარი ადგილები. ტურისტულად მნიშვნელოვანია მცხეთა სვეტიცხოვლით და დედათა მონასტრით, ჯვრის მონასტერი, ზედაზენის მონასტერი (ზედაზენის მთის ტყიანი კალთები მრავალი ისტორიულ-კულტურული ძეგლებითაა მოფენილი მათ შორის აღსანიშნავია: ქასურის საყდარი, აგურის საყდარი, დარბაზვეი და სხვ), ღვთაების მონასტერი, ნორიოს ციხე და ასევე ისტორიულად ცნობილი მარტყოფის ველი.

თბილისის ეროვნული პარკი განთავსებულია თბილისის და მცხეთის სიახლოვეს, პარკი უშუალოდ აკრავს ქ. თბილისს.

მარტივის კანიონი ევროპის საბჭოს კონკურსის გამარჯვებული გახდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ განხორციელებული მარტივის კანიონის განვითარების პროექტი ევროპის საბჭოს კონკურსის ლანდშაფტების კონვენციის ფარგლებში ჩატარებული კონკურსის გამარჯვებული გახდა. დაჯილდოების ცერემონია 2020 წელს, „ევროპის საბჭოს ლანდშაფტების ფორუმის“ ფარგლებში გაიმართება.

გამარჯვების შესახებ ოფიციალური უწყება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა ევროპის ლანდშაფტების კონვენციის აღმასრულებელი მდივნისგან, მაგელონ დეჟან-პონისგან მიიღო. როგორც წერილში აღნიშნული, მარტივის კანიონისათ-

ვის ჯილდოს მინიჭება მისმა განსაკუთრებულმა მნიშვნელობამ და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებაში შეტანილმა წვლილმა განაპირობა. ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა კი, პროექტი აღიარა როგორც ერთიანი ქსელის წევრი.

„გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შემუშავებული პოლიტიკის შესაბამისად, ხორციელდება დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული განვითარება. ჩვენი კონცეფცია ვრცელდება ყველა დაცულ ტერიტორიაზე და მათი განვითარების დაგეგმვისას ვითვალისწინებთ სამ ძირითად ფაქტორს: პირველ რიგში, ინფრასტრუქტურული პროექტები საფრთხეს არ უნდა უქმნიდეს და უნდა იცავდეს უნიკალურ ბიომრავალფეროვნებას. მეორე - მას უნდა ჰქონდეს საგანმანათლებლო ფუნქცია; ვიზიტორთა ცენტრები სწორედ ამ მიზნით ეწყობა და მესამე, უმნიშვნელოვანესია რეგიონებში დაცული ტერიტორიების განვითარებით ხელი შევუწყობთ ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური დონის გაუმჯობესებას, ადგილობრივი ეკოტურისტული ბიზნესის განვითარებასა და სოფლის მეურნეობის გაძლიერებას“, - განაცხადა

ლევან დავითაშვილმა.

პრიზის მოსაპოვებლად წარდგენილი იყო ევროსაბჭოს 47 წევრი ქვეყნის არაერთი პროექტი, რომლებმაც მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს ლანდშაფტების აღდგენაში და შექმნეს მაგალითი იმისა, თუ როგორ უნდა ხდებოდეს მსოფლიოში ლანდშაფტების აღდგენა, მართვა და მართვის პროცესში მოსახლეობის ჩართულობის უზრუნველყოფა.

აღნიშნული კონკურსი 2008 წლიდან ტარდება და მასში ისეთი ქვეყნების პროექტები იმარჯვებენ, როგორებიცაა: საფრანგეთი, იტალია, შვეიცარია, გაერთიანებული სამეფო, ესპანეთი და ა.შ

მარტივის კანიონი საქართველოს ერთ-ერთი გამორჩეული ბუნების ძეგლია. 2019 წელს, ის ყველაზე პოპულარული დაცული ტერიტორია გახდა. მიმდინარე წლის რვა თვის განმავლობაში, კანიონს 150 000 ვიზიტორი ესტუმრა.

მარტივის კანიონი ადგილობრივი მოსახლეობის მდგრადი განვითარების პროცესებში ჩართულობის ერთ-ერთი ნათელი მაგალითია. კანიონზე დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა ცენტრის აშენების და ინფრასტრუქტურის მოწყობის შედეგად ტურიზმი გახდა უსაფრთხო, გაიზარდა ვიზიტორთა რაოდენობა, მიმდებარე შეიქმნა ახალი სამუშაო ადგილები.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ინიციატივით, გურიაში, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში ეროვნული პარკის შექმნა იგეგმება.

სამუშაო შეხვედრა ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელთან და მხარის გუბერნატორთან, ჩოხატაურის მერიაში გაიმართა და მას დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარე ვალერიან მჭედლიძე, მოადგილე თომა დეკანოიძესთან ერთად დაესწრო.

შეხვედრაზე ეროვნული პარკის შექმნის მიზნებზე ისაუბრეს. უახლოეს მომავალში დაიწყება წინა საპროექტო კვლევები და მოხდება იმ ტერიტორიების იდენტიფიცირება, სადაც შემდგომ ეროვნული პარკი შეიქმნება. წინასწარი ინფორმაციით, შესწავლის პროცესი 2021 წლამდე დამთავრდება.

გურიის ეროვნული პარკის შექმნის პროცესი ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (WWF) მხარდაჭერით მიმდინარეობს.

აშშ-ის მხარდაჭერით საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების ხელშეწყობის ახალი პროექტი იწყება

ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით, საქართველოში ახალი პროექტი „ეროვნული პარკები და ეკოტურიზმი“ იწყება.

პროექტს, რომლის მიზანია დაცული ტერიტორიების ინფრასტრუქტურული განვითარების, მართვის გაუმჯობესების და, შესაბამისად, ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა, ამერიკის შეერთებული შტატების შინაგანი დეპარტამენ-

ტი განახორციელებს.

შეთანხმებას ხელი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, USAID-ის მისიის დირექტორმა, პიტერ ვიბლერმა და აშშ-ის შინაგანი დეპარტამენტის წარმომადგენელმა, პროექტის ხელმძღვანელმა, პიტერ ქელერმა მოაწერეს.

შეხვედრას ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩის მოვალეობის შემსრულებელი ელისაბეთ რუდი ესწრებოდა.

შეხვედრაზე ლევან დავითაშვილმა მადლობა გადაუხადა ელჩის მოვალეობის შემსრულებელს მხარდაჭერისთვის და ქვეყნებს შორის სტრატეგიული პარტნიორობის მნიშვნელობაზე ისაუბრა.

„ამერიკასა და საქართველოს შორის სტრატეგიული თანამშრომლობა მრავალ მიმართულებას მოიცავს, მათ შორის აღსანიშნავია დაცული ტერიტორიების მართვის კუთხით მხარდაჭერა. ახალი პროექტი, რომლის განხორციელებასაც ვინცებთ, ხელს შეუწყობს როგორც სააგენტოს შესაძლებლობების გაძლიერებას, ასევე, დაცულ ტერიტორიებზე სხვადასხვა ეკონომიკური პროექტის განხორციელებას, რაც ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ელიზაბეთ რუდმა პროექტის დაწყების შეთანხმების ხელმოწერას პარტნიორული ურთიერთობის ახალ ეტაპზე გადასვლა უწოდა და აღნიშნა, რომ მჭიდრო თანამშრომლობა მომავალშიც გაგრძელდება.

„საქართველო-ამერიკის სტრატეგიული თანამშრომლობის ფარგლებში, ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩო მოხარულია, რომ, ხანგრძლივი დროის განმავლობაში, საქართველოს მდგრადი ეკონომიკის განვითარებაში ეხმარება. ეკონომიკის განვითარების ერთ-ერთი კომპონენტი ბუნებრივი ტერიტორიების დაცვა და განვითარებაა. მოხარული ვარ, რომ USAID-ის დახმარებით, ახალ პროექტს ვინცებთ, რომელიც ხელს შეუწყობს საქართველოში დაცული ტერიტორიების განვითარე-

ბას, მართვის სისტემის გაუმჯობესებას და მდგრად განვითარებას. ეს პროექტი ძალიან მნიშვნელოვანი იქნება ადგილობრივი თემების ეკონომიკური განვითარებისა და მდგრადობისთვის“, - განაცხადა ელიზაბეთ რუდმა.

როგორც USAID-ის მისიის დირექტორმა, პიტერ ვიბლერმა აღნიშნა, სააგენტოს აქვს მთავარი მიმართულებები და მიზნები საქართველოსთან მიმართებაში, რაც ქვეყნის შესაძლებლობების განვითარების მხარდაჭერას გულისხმობს.

„დაცული ტერიტორიები საქართველოს საგანძურია, რომელსაც დაცვა და განვითარება სჭირდება. პროექტი ასევე მნიშვნელოვანია სამუშაო ადგილების შექმნის და ქვეყანაში ეკონომიკური ზრდის წახალისების თვალსაზრისით. ეს გახლავთ საქართველოსთვის ამერიკის მთავრობის დახმარების კიდევ ერთი მაგალითი“, - განაცხადა პიტერ ვიბლერმა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილეები იური ნოზაძე, ხატია წილოსანი და შესაბამისი უწყების ხელმძღვანელი პირები ესწრებოდნენ.

ფაროსანასთან ბრძოლას სახელმწიფო მომავალშიც გააგრძელებს

ინტერვიუ სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილესთან, ზურაბ ლიპარტიასთან

ჰექტარი ფართობი. სოფლების ტერიტორიებზე განთავსდა 4 346 ფერომონი, ხოლო ტყის პერიმეტრებზე 92 000 „მოიზიდე და გაანადგურე“ სადგური.

გატარებული სამუშაოების შედეგებსა და გამოწვევებზე სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის მოადგილე ზურაბ ლიპარტია საუბრობს.

მავენბლის გავრცელებიდან მესამე წელს როგორია ფაროსანასთან ბრძოლის შედეგი?

ფაროსანასთან ბრძოლის ღონისძიებები ოთხ ძირითად მიმართულებას მოიცავს: მონიტორინგი, შენამვლითი და სამეცნიერო კვლევითი სამუშაოები და ცნობიერების ამაღლება. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ამ მხრივ, მიმდინარე წელი იყო ძალიან წარმატებული. წინა წლებთან შედარებით, მავენბელი მნიშვნელოვნად არის შემცირებული და რაც მთავარია, ძალიან დაბალი იყო სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანების პროცენტი. ფაროსანასთან ბრძოლის პარალელურად, ძირითადი მიზანი იყო, ღონისძიებების ისე ჩატარება, რომ არ დაგვეზიანებინა ფუტკარი. ამ მიზნით, ჯერ კიდევ გაზაფხულზე გვქონდა არაერთი შეხვედრა მეფუტკრეთა ასოციაციასთან; შენამვლითი სამუშაოები მათთან კოორდინირებულად დაიგეგმა და ჩატარდა. თერმული ნისლის გამოყენებით, სამუშაოები ტარდებოდა სადამოს საათებში, როცა ფუტკარი უკვე დაბინავებული იყო სკაში და მასზე პრეპარატი ზემოქმედება გამოიწვევდა იქნებოდა; გათვალისწინებული იყო ფუტკრის განთავსების ადგილებიც. შედეგად, ღონისძიებების დროს, ფუტკრის დაზიანების არცერთი შემთხვევა აღინიშნა.

რა იგეგმება მომავალ წელს და იქნება თუ არა საჭირო ისეთივე მასშტაბური ღონისძიებები, რაც გასულ წლებში იყო?

ღონისძიებები გაგრძელდება იმის პროპორციულად, თუ როგორ იქნება მავენბლის გავრცელება. პროგნოზირება ამ ეტაპზე რთულია, თუმცა წელს მიღებული შედეგები საკმაოდ იმე-

დისმოცემია. ასევე აღსანიშნავია, რომ ჩვენ ვიყენებთ სხვადასხვა ქვეყანაში, მათ შორის ამერიკის შეერთებულ შტატებში აპრობირებულ „მოიზიდე და გაანადგურე“ მეთოდს, რომელსაც ნაკლები დატვირთვა აქვს გარემოზე და რამაც კარგად იმუშავა. დაახლოებით 100 000 ფერომონი იყო განლაგებული თითქმის ყველა სოფელში და ტყის პირებზე. ამან საშუალება მოგვცა უფრო ეფექტური ყოფილიყო ღონისძიებები გაზაფხულზე. შესაბამისად, მოკლედ რომ შევაჯამოთ, მომავალ წელს ველოდებით აზიური ფაროსანას ნაკლებ წნეხს, რაც თავისთავად ღონისძიებების მასშტაბსაც შეამცირებს.

საკორდინაციო შტაბი, რომელიც აბაშაში ფუნქციონერებს, დროებით იხურება ზამთრის პერიოდში, ხოლო გაზაფხულიდან ის ჩვეულ რეჟიმში გააგრძელებს მუშაობას. აღმოსავლეთ საქართველოში, ამ მავენბელს არ დაუზიანებია კულტურები და მისი გავრცელება არ არის მასშტაბური, თუმცა, ბუნებაში ყველგან გვხვდება. ეს არ ნიშნავს, რომ ეს არის რაოდენობა, რომელიც ეკონომიკურ ზიანს გამოიწვევს. მისი გავრცელების არეალს კი ვაკონტროლებთ და მომავალშიც ასე გაგრძელდება.

როგორც ცნობილია აზიური ფაროსანა ბევრი განვითარებული ქვეყნის პრობლემაცაა. არაერთხელ აღინიშნა, რომ საქართველოს გამოცდილება საკმაოდ საინტერესოა ამ კუთხით. როგორია სხვა ქვეყნების მიდგომები და რამდენად აქტიურად თანამშრომლობთ?

საქართველოში ჩატარდა არაერთი წარმომადგენლობითი კონფერენცია, რომელიც მიეძღვნა აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლის მეთოდებს. საქართველოს სტუმრობდნენ მსოფლიოში აღიარებული ენტომოლოგები და სპეციალისტები. ჩვენი გამოცდილება ავსტრალიის და ახალი ზელანდიის წამო-

მადგენლებს გავუზიარეთ. ამ ქვეყნებში მავენბელი ჯერ არ გავრცელებულა, თუმცა, ამის რისკი არსებობს. წელს ისინი სპეციალურად ჩამოვიდნენ საქართველოში და დეტალურად გაეცნენ ღონისძიებების ორგანიზებას - რა სახის ტექნიკურ საშუალებებსა და მეთოდებს ვიყენებთ. აგრეთვე საკმაოდ მაღალი იყო დაინტერესება სხვა ქვეყნების მხრიდანაც და საკმაოდ შთამბეჭდავი შეფასებები გააკეთეს აშშ-დან ჩამოსული დელეგაციის წევრებმა, რომლებიც ამ დარგში წამყვან როლს ასრულებენ.

სამ წელიწადში, ჩვენ გვაქვს ხელშესახები შედეგი - შევძელით მავენბლის პოპულაციის კონტროლის ქვეშ მოქცევა, რაც ბევრი ქვეყნისთვის სამაგალითოა. ჩვენთან იყო ძალიან კარგი ორგანიზება, სახელმწიფომ მოახდინა დროული რეაგირება საფრთხეზე, რაშიც ძალიან დაგვეხმარებნენ ამერიკელი კოლეგებიც. ტექნიკურ დახმარებასთან ერთად, გაგვიზიარეს ცოდნა, რომელიც წლების განმავლობაში დაუგროვდათ (აშშ-ში აზიური ფაროსანა 12 წელზე მეტია გავრცელებულია). ჩვენ კი, ეს გამოცდილება მოვარგეთ დასავლეთ საქართველოს გეოგრაფიულ არეალს და თავისებურებებს.

დასაწყისშივე ახსენეთ მავენბელთან ბრძოლის 4 ძირითადი მიმართულება. რას დაასახელებდით მთავარ გამოწვევად?

მთავარ გამოწვევად უდაოდ რჩება მოსახლეობის ჩართულობა. ჩვენი ძირითადი სლოგანია „ერთად ვებრძოლოთ აზიურ ფაროსანას“. ამ ბრძოლაში შედეგის მიღწევა შესაძლებელია ერთობლივი ძალისხმევით. წელს, წინა წლებთან შედარებით, მოსახლეობის, ფერმერების აქტიურობა იყო მაღალი, შეიცვალა მიდგომები და ვიმედოვნებთ მომავალ წელს უფრო უკეთეს შედეგს მივიღებთ.

ლევან დავითაშვილი: „თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლის კამპანია წარმატებულია, ჩვენ გადავარჩინეთ ყველა სასოფლო-სამეურნეო კულტურა“

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, 2019 წელს, აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ განხორციელებული ბრძოლის ღონისძიებების ანგარიში მოისმინა.

შემაჯამებელი შეხვედრა აბაშის მუნიციპალიტეტში, ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლის საკოორდინაციო მართვის ცენტრში გაიმართა. მინისტრმა ღონისძიებებში ჩართულ სურსათის ეროვნული სააგენტოს და საკოორდინაციო ცენტრის თანამშრომლებს განეული შრომისთვის მადლობა გადაუხადა.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ ბოლო წლებში, სახელმწიფოს მიერ ჩატარებული მას-

შტაბური სამუშაოების შედეგად, მნიშვნელოვნადაა შემცირებული მავნებლის რაოდენობა და სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისთვის მიყენებული ზარალი. მავნებლის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს სახელმწიფო მომავალ წელსაც გააგრძელებს.

„თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლის კამპანია წარმატებულია. ჩვენ გადავარჩინეთ, ფაქტობრივად, ყველა სასოფლო-სამეურნეო კულტურა და მთავარი ამოცანაც ზუსტად ეს იყო. მადლობას ვუხდით ყველა იმ თანამშრომელს, რომელიც ჩართული იყო ღონისძიებებში, ასევე, ჩვენს საერთა-

შორისო პარტნიორებს და ყველა იმ დონორ ორგანიზაციას, რომელიც გვინეცდა ტექნიკურ დახმარებას, გვეხმარებოდა ბრძოლის ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებაში. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სურსათის ეროვნული სააგენტოს მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტი ერთ-ერთი გამორჩეულია რეგიონში და მრავალი ქვეყანა იზიარებს მის წარმატებულ გამოცდილებას. ტექნიკური აღჭურვილობის კუთხით საქართველო სხვა რანგში გადავიდა; ჩვენ უკვე შეგვიძლია მნიშვნელოვან გამოწვევებს გავუმკლავდეთ. ხაზგასმით აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ჩვენ წელს შევძელით თხილის კულტურის დაცვა და მაღალი ხარისხის მოსავალი მივიღეთ, რაც პირდაპირ აისახება მოსახლეობის კეთილდღეობაზე. ვიმედოვნებთ, რომ წელს ექსპორტი 100 მილიონ დოლარზე მეტი იქნება. აქვე აღვნიშნავ, რომ ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები მომავალში გაგრძელდება. მსოფლიოს წამყვანმა ენტომოლოგებმა, რომლებიც მიმდინარე წელს რამდენჯერმე იმყოფებოდნენ საქართველოში, მაღალი შეფასება მისცეს გატარებულ ღონისძიებებს და მავნებელთან ბრძოლის ინტეგრირებულ მიდგომას, რომელიც ბევრი ქვეყნისთვის სამაგალითოა. ჩვენი სამომავლო ამოცანაა, ფაროსანას პოპულაცია გავაკონტროლოთ და მოსავალი გადავარჩინოთ, რაც 2019 წელს ერთობლივი ძალისხმევით შევძელით“, -განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

2019 წელს, აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგო ღონისძიებები დასავლეთ საქართველოს 391 ადმინისტრაციულ ერთეულში ჩატარდა. აჭარაში, გურიის, სამეგრელოსა და იმერეთის რეგიონებში თერმული ნისლის ტექნოლოგიით დამუშავდა 282 930 ჰექტარი; ცივი შესხურებით - სოფლების, სიმინდის ყანების და ტყის პერიმეტრის 141 611 ჰექტარი ფართობი. სოფლების ტერიტორიებზე განთავსდა 4 346 ფერომონი, ხოლო ტყის პერიმეტრებზე 91 999 „მოიზიდე და გაანადგურე“ სადგური.

აზიური ფაროსანა, დასავლეთ საქართველოში 2016 წლის შემოდგომაზე გავრცელდა და მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენა სოფლის მეურნეობას.

სახელმწიფომ დაუყოვნებლივ დაიწყო მავნებელთან ბრძოლის მასშტაბური ღონისძიებების გატარება. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტოს ინიციატივით და პარტნიორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით, საქართველოში ჩამოვიდნენ მსოფლიოს წამყვანი მეცნიერები.

მათი და ადგილობრივი სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლების ჩართულობით შემუშავდა სახელმწიფო პროგრამა; გამოიყო შესაბამისი საბიუჯეტო რესურსი. დონორი ორგანიზაციების და აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მხარდაჭერით, გაძლიერდა სურსათის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური შესაძლებლობები.

მესტიის მუნიციპალიტეტში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტოს სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონული სამსახურის თანამედროვე სტანდარტის ოფისი გაიხსნა

ახალი ოფისი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსთან, ზურაბ ჩეკურაშვილთან და სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილესთან, დავით ფარცვანიასთან ერთად გახსნა.

სურსათის ეროვნული სააგენტო ღონისძიებებს ახორციელებს ისეთი მნიშვნელოვანი მიმართულებებით, როგორებიცაა: სურსათის უვნებლობა, ცხოველთა ჯანმრთელობის და მცენარეთა დაცვა. შენობაში განთავსებულია სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული სოფლის მეურნეობის ლაბორატორიაც.

მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა ხაზგასმით აღინიშნა, რომ სახელმწიფოს პრიორიტეტი მაღალმთიანი რეგიონების განვითარება და თანამედროვე ინფრასტრუქტურის შექმნაა. სვანეთი ერთ-ერთი ტურისტულად მნიშვნელოვანი მხარეა, შესაბამისად, უვნებლობის სტანდარტების დანერგვა, ადგილობრივი მოსახლეობის და ტურისტების ინტერესებისა და ჯანმრთელობის დაცვა უმნიშვნელოვანესია, რასაც ხელს შეუწყობს თანამედროვე ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება.

„უმნიშვნელოვანესია მესტიაში ახალი ინფრასტრუქტურის შექმნა. სვანეთში მზარდია ტურისტული ნაკადი. აღნიშნულის

გათვალისწინებით, ჩვენ გვინდა, მოხმარებულს მაღალი ხარისხის სერვისი შევთავაზოთ. ისეთი ახალი პროექტების განხორციელება, როგორიცაა თანამედროვე სტანდარტის ინფრასტრუქტურის შექმნა, მომავალშიც გაგრძელდება“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ახალი ოფისები მესტიასა და საჩხერეში ევროკავშირის ყოვლისმომცველი ინსტიტუციური განვითარების პროგრამის (CIB) ფინანსური მხარდაჭერით აშენდა და მოეწყო. ადგილობრივ მოსახლეობას საშუალება ექნება ისარგებლოს სახელმწიფო პროგრამებით, მიიღოს ინფორმაცია ახალი რეგულაციების შესახებ და აწარმოოს კონკურენტუნარიანი პროდუქცია.

ახალი შენობის გახსნას ევროკავშირის სოფლის მეურნეობის და სურსათის უვნებლობის პროგრამის მენეჯერი ჯორჯ დეჰუ, სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფი ლაბორატორიის უფროსი ირაკლი გულედანი და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ახალი ოფისი, სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით, აბაშაშიც გაიხსნა.

ქალაქ ფოთში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტოს რეგიონული სამსახურის თანამედროვე სტანდარტის შენობა გაიხსნა, რომელიც ყველა საჭირო ინვენტარითა და ტექნიკური საშუალებით არის აღჭურვილი.

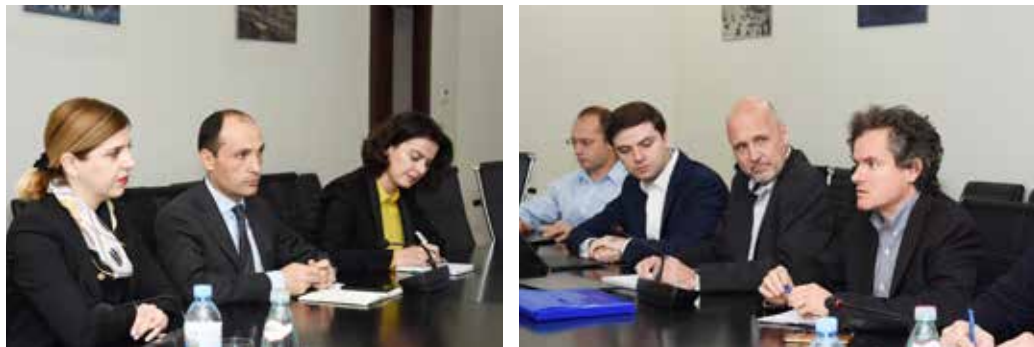
ახალი ოფისი გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსთან ზურაბ ჩეკურაშვილთან და სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილესთან დავით ფარცვანიასთან ერთად გახსნა.

მიმდინარე წელს დასავლეთ საქართველოში სურსათის ეროვნული სააგენტოს ოთხი ახალი შენობა გაიხსნა და აღიჭურვა.

„რეგიონებში ახალი ინფრასტრუქტურის შექმნა ხელს შეუწყობს ახალ გამოწვევებთან გამკლავებას და სურსათის უვნებლობის მაღალი სტანდარტების დანერგვას“, - განაცხადა სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსმა ზურაბ ჩეკურაშვილმა.

ლევან დავითაშვილი საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან საგრანტო პროექტები განიხილა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) წარმომადგენლებს შეხვდა.

ლობაზე გაამახვილა. საუბარი შეეხო ახალი საგრანტო კომპონენტის ამოქმედების საკითხს, რომლის ფარგლებშიც გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP) სოფლის განვითარების, ხოლო გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია (FAO) სოფლის მეურნეობის განვითარების მიმართულებით იმუშავებს.

შეხვედრაზე ლევან დავითაშვილიმა მადლობა გადაუხადა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციის წარმომადგენლებს წლების განმავლობაში გაწეული მხარდაჭერისთვის, ხაზგასმით აღნიშნა ქვეყნის აგრარული დარგის განვითარებაში მათ მიერ შეტანილი წვლილის მნიშვნელობის შესახებ და ნაყოფიერი თანამშრომლობის იმედი გამოთქვა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილე ხატია წილოსანი ესწრებოდა.

„მნიშვნელოვანია FAO-ს მხარდაჭერა სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტული მიმართულებებით, მათ შორის, ხარისხიანი სარგავი მასალის წარმოებასა და სანერგე მეურნეობების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაში. ქვეყანაში სერტიფიცირებული სანერგე მეურნეობების არსებობა პროდუქტიულობის ზრდას ნიშნავს. ვფიქრობ, ერთიანი ძალისხმევით საუკეთესო შედეგს მივიღებთ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილიმა.

შეხვედრაზე გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) წარმომადგენელმა ყურადღება ფერმერებისთვის ცოდნის და საჭირო ინფორმაციის სრულყოფილად გაზიარების მნიშვნე-

თურქულის დაავადების გლობალური კვლევითი ალიანსის (GFRA) ორგანიზებით, ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა

ტილანდის სამეფოში, ქალაქ ბანგკოკში, თურქულის დაავადების გლობალური კვლევითი ალიანსის (GFRA) ორგანიზებით, ყოველწლიური საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა.

რი ზიანის გამომწვევა შეუძლია.

კონფერენციის ფარგლებში, აშშ-ის ბიოლოგიური საფრთხის შემცირების სააგენტოს (DTRA) მხარდაჭერით, საქართველომ წარმოადგინა კვლევითი სტატიები ქვეყანაში თურქულის დაავადების არასტრუქტურული ცილების ცირკულაციის დონის და, ასევე, მოზარდ ვაქცინირებულ ცხოველებში, ვაქცინაციის შემდგომი ანტიხეულების დონის განსაზღვრაზე.

„მსგავსი სახის ღონისძიებებში მონაწილეობის მიღება საქართველოს დაეხმარება თურქულის დაავადებასთან ბრძოლის თანამედროვე მეთოდების შესახებ გამოცდილების მიღებაში, კეთილსაიმედო ეპიზოოტიური სიტუაციის შენარჩუნებაში და საერთაშორისო სავაჭრო ურთიერთობების განვითარებაში“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე, სოლომონ პავლიაშვილიმა.

კონფერენციაში, რომელსაც 25 ქვეყნის 150-მდე წარმომადგენელი ესწრებოდა, მონაწილეობა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილიმა, სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიის წარმომადგენლებმა მიიღეს.

კონფერენციაზე ვეტერინარიის სფეროს უახლესი სამეცნიერო ნაშრომები განიხილეს. მონაწილეებმა თურქულის დაავადების გამომწვევისა და მისი სანინაალმდეგოდ ჩატარებულ ღონისძიებებზე იმსჯელეს და გამოცდილება გააზიარეს. თურქული ცხოველთა ინფექციური დაავადება, რომელიც სწრაფად ვრცელდება და დიდი ეკონომიკუ-

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ხატია წილოსანიმა თურქეთის ქალაქ სტამბოლში, სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) სტრატეგიულ ფორუმზე საქართველოს სოფლის მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების სახელმწიფო პოლიტიკაზე, მიმდინარე პროექტებზე და საერთაშორისო მხარდაჭერის მნიშვნელობაზე ისაუბრა

„სტამბოლში გამართულ რეგიონულ სტრატეგიულ ფორუმზე განისაზღვრა ის ძირითადი მიმართულებები, რომლებიც ქვეყნების მთავრობების მიერ იქნა იდენტიფიცირებული, როგორც პრიორიტეტული შემდგომი დაფინანსების მისაღებად. საქართველო 20 წელია სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდთან (IFAD) თანამშრომლობს. ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ პროექტი, რომელსაც ერთობლივად ვახორციელებთ, სოფლად ახალგაზრდების დასაქმების მხარდაჭერას გულისხმობს, რასაც საქართველოს მთავრობა სოფლის განვითარების ერთ-ერთ უმთავრეს კომპონენტად მოიაზრებს“, - განაცხადა მინისტრის მოადგილემ.

ციის, ბაზარზე წვდომის და მოქნილობის პროექტი (AMMAR) ერთ-ერთ ყველაზე წარმატებულ პროექტად აღიარეს. გამარჯვებული ჩრდილოეთ აფრიკის, სამხრეთ კავკასიის, ცენტრალური აზიისა და აღმოსავლეთ ევროპის 22 ქვეყანაში განხორციელებულ პროექტებს შორის გამოვლინდა.

ეს არის საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და პროექტის გუნდის დიდი წარმატება, IFAD-თან 20 წლიანი ნაყოფიერი მუშაობის შედეგი“, - განაცხადა სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) პროექტის მენეჯერმა, ლალი დურმიშიძემ.

ფორუმის ფარგლებში დისკუსიები სხვადასხვა მიმართულებით გაიმართა. სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) მიერ პრიორიტეტად დასახელდა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში ქალთა ჩართულობის გაზრდის მხარდაჭერა.

„უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში დაწყებულია ახალი პროექტის - „მერძეეობის მოდერნიზაციისა და ბაზარზე წვდომა“ განხორციელება, რომლის საგრანტო მიმართულება ქალებისთვის შეღავათიან პირობებს ითვალისწინებს. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ეს შეღავათიანი უპირატესობა ხელს შეუწყობს ქალების გააქტიურებას და მათ შესაძლებლობას მისცემს, აქტიურად დაიწყონ აღნიშნული მიმართულებით სამენარმეო საქმიანობა“, - განაცხადა ლალი დურმიშიძემ.

IFAD-ის სტრატეგიულ ფორუმზე საქართველოში განხორციელებული პროექტი ერთ-ერთ საუკეთესოდ დასახელდა.

„IFAD-ის ფინანსური მხარდაჭერით მიმდინარე სოფლის მეურნეობის მოდერნიზა-

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) სტრატეგიული ფორუმი ქალაქ სტამბოლში გაიმართა. ფორუმს ახლო აღმოსავლეთის, ჩრდილოეთ აფრიკის, ევროპისა და ცენტრალური აზიის 20-ზე მეტი ქვეყნის 200 დელეგატი ესწრებოდა. IFAD-ის მაღალი რანგის წარმომადგენლებმა, დელეგატებთან ერთად, მსოფლიოში არსებული გამოწვევების გათვალისწინებით რეგიონის განვითარების სამომავლო ხედვის ასპექტები განიხილეს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ნიადაგის კვლევის ლაბორატორიის უფროსი გიორგი ლამბაშიძე ნიადაგის კვლევის ლაბორატორიების ევროპის და ევრაზიის ქსელის (EUROSOLAN) თავმჯდომარედ 2 წლის ვადით აირჩიეს.

დამფუძნებელი შეხვედრა, მოლდოვაში, ე. კიშინოვში გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ეგიდით გაიმართა.

შეხვედრაზე EUROSOLAN-ის მომდევნო წლის სამოქმედო გეგმა განიხილეს. ამავე შეხვედრაზე შეიქმნა თემატური ჯგუფები, რომლებიც იმუშავენ ნიადაგის ლაბორატორიული კვლევის მეთოდების ჰარმონიზაციაზე ევროპის მასშტაბით და ლაბორატორიათა შორის შედარებითი კვლევების საფუძველზე შეარჩივენ საუკეთესო მეთოდებს, რომლებიც ნიადაგის მდგრადი მართვის უზრუნველსაყოფად, ნიადაგის რეგიონული და გლობალური თემატური რუკების შექმნისა და ნიადაგის მსოფლიო საინფორმაციო სისტემის (GLOSIS) პერიოდული განახლებისთვის იქნება გამოყენებული.

EUROSOLAN ნიადაგის კვლევის ლაბორატორიების მსოფლიო ქსელის (GLOSOLAN) რეგიონულ კავშირს წარმოადგენს, სადაც, ევროპის ქვეყნების ლაბორატორიებთან ერთად, სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ლაბორატორიაც არის განვითარებული.

ამასთან, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრს შესაძლებლობა ეძლევა 2020 წელს EUROSOLAN-ის მეორე შეხვედრას საქართველოში უმასპინძლოს, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ცენტრის საქმიანობის წარმოჩენას და ევროპულ პარტნიორებთან სამეცნიერო თანამშრომლობის გაღრმავებას.

ახალგაზრდა ფერმერის მიერ ქედის მუნიციპალიტეტში შექმნილი ღვინის მარანი

25 წლის რომილი ბერიძე პროფესიით აუდიტორია და ქედის რაიონის სოფელ ვარჯანისიდანაა. რომილის ოჯახი ოდითგანვე ღვინის ტურიზმს მისდევდა და თავად რომილისაც ყოველთვის ოჯახური ტრადიციის გაგრძელება სურდა. პროგრამა „ახალგაზრდა მენარმის“ შესახებ მეგობრისგან შეიტყო, რომლის საშუალებითაც 60,000 ლარის ოდენობის გრანტი მიიღო და საოჯახო ტიპის მარანი ააშენა. მიღებული დაფინანსებით ღვინის დანადგარები და ყველა ის საჭირო აპარატურა შეიძინა, რომლებიც ღვინის ბოთლამდე მიყვანისთვის და შემდგომი რეალიზებისთვის იყო საჭირო. პროექტის სრულმა ღირებულებამ 155,000 ლარზე მეტი შეადგინა.

მარანში ცოლიკაურისა და ჩხავერის ჯიშის ყურძენს აწარმოებენ. ახალგაზრდა მენარმე განსაკუთრებული სიამაყით აღნიშნავს, რომ მარანში ისეთი ქართული ყურძენის იშვიათი ჯიშები აქვთ, რომლებიც მხოლოდ აჭარის რეგიონში მოდის. კერძოდ, ქედის რაიონში მოყვანილი საწურის, რომელიც იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი ჯიშია.

მარანში ამჟამად 15 ადგილობრივი მაცხოვრებელია დასაქმებული.

რომილის თქმით, იგი მუდამ ცდილობს აქცენტი იშვიათ ჯიშებზე გააკეთოს, ვენახის შესაწამლად შხამ-ქიმიკატები არ გამოიყენოს და მაქსიმალურს აკეთებს, ე.წ ბიო ღვინოს საწარმოებლად. მნიშვნელოვანია, რომ ბიო ღვინოზე შეკვეთები ამერიკის შეერთებული შტატებიდანაც აქვთ.

როგორც ახალგაზრდა მენარმე აღნიშნავს, სწორედ მარნის მშენებლობის პროცესში მიიღო დიდი სტიმული და გადაწყვიტა, სასტუმროს ნომრები დაამატოს თავის მარანს. სამომავლოდ განვითარებას სწორედ ამ მიმართულებით ხედავს.

პატარძულში სახელმწიფო პროგრამის დახმარებით ახალი მეფრინველეობის ფერმა გაიხსნა

მცირე მენარმე გელა უსტიაშვილი საგარეჯოს მკვიდრია. წლების განმავლობაში საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში სასოფლო სამეურნეო კულტურები მოჰყავდა და ამასთანავე, მსხვილფეხა საქონლისა და ქათმების მოშენებით იყო დაკავებული.

გელას წლების განმავლობაში სურვილი ჰქონდა, საკუთარი მეფრინველეობის ფერმა აეშენებინა, თუმცა, პროექტის განხორციელებისთვის საჭირო ფინანსური რესურსი არ ჰქონდა. 2018 წელს ერთ-ერთ საფინანსო ორგანიზაციაში ურჩიეს, რომ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პროექტების მართვის სააგენტოში არსებული „შეღვათიანი აგროკრედიტი“ ესარგებლა. შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ, გელამ მალევე მიიღო საჭირო დაფინანსება და 2019 წელს, პატარძულში საკუთარი მეფრინველეობის ფერმა გახსნა.

ფერმერმა პროექტის განსახორციელებლად ჯამში 160,000 ლარის ინვესტიცია განახორციელა, საიდანაც 120,000 ლარი „შეღვათიანი აგროკრედიტით“ მიიღო. როგორც გელა უსტიაშვილი აღნიშნავს, სახელმწიფო თანადაფინანსების გარეშე, მიზანს ვერ მიაღწევდა.

საწარმო დღე-ღამეში საშუალოდ 5,000 კვერცხს აწარმოებს, რომლითაც ადგილობრივი ბაზარი მარაგდება. ფერმერი ამყობს, რომ მის ფერმაში სისტემატიურად 5 ადგილობრივი მაცხოვრებელია დასაქმებული და პერიოდულად მათი რიცხვი 10-მდე იზრდება.

გელა უსტიაშვილის აზრით, ვისაც სურვილი აქვს სოფლის მეურნეობაში დასაქმდეს და ამისთვის საჭირო რესურსი არ გააჩნია, აუცილებლად უნდა ისარგებლოს იმ სიკეთით, რასაც მათ „ერთიანი აგროპროექტი“ სთავაზობს. მისივე თქმით, სახელმწიფოს მხარდაჭერით მან დიდი ხნის ოცნება აისრულა - აქვს საკუთარი ფერმა და დაასაქმა თანასოფლელები. სამომავლოდ, გელა საკუთარი ფერმის გაფართოებას და ახალ ბაზრებზე გასვლას აპირებს.

ახალგაზრდა ფერმერის მესაქონლეობის ფერმა სოფელ ნავდარაანთკარში

31 წლის ბექა ბერიშვილი, პროფესიით ეკონომისტი და როგორც თავად ამბობს, ყოველთვის ჰქონდა ფერმის აშენებისა და ჯიშის საქონლის შეძენის სურვილი. ამისათვის ყველა მეხორცული მიმართულების ჯიშის შეისწავლა და არჩევანი ანგუსის ჯიშის საქონელზე გააკეთა, რომელიც ადვილად ეგუება კლუმატურ პირობებს, ხორცი განსაკუთრებული გემოვნური თვისებებით გამოირჩევა და ფასიც საკმაოდ მაღალი აქვს. რაც ყველაზე მთავარია, დიური წონ-ნამატი სხვებთან შედარებით ყველაზე მეტი აქვს. ახალგაზრდა ფერმერის თქმით, მეხორცული ჯიშის საქონლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მახასიათებელია, რომ მშობიარობის პროცესი მარტივად მიმდინარეობს და ადამიანის ჩარევას არ საჭიროებს.

ბექა ბერიშვილის თქმით, იგი ფერმის მოწყობას საკუთარი სახსრებით ვერ განვდებოდა და მიზნის განხორციელებაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა საგრანტო დახმარებას ჰქონდა. ბექამ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პროექტების მართვის სააგენტოში არსებული პროექტით „ახალგაზრდა მენარმე“ ისარგებლა და გრანტის სახით 60,000 ლარი მიიღო. ჯამში ფერმაში 260,000 ლარის ინვესტიცია განხორციელდა.

ფერმაში დასაქმებულთა რაოდენობა სეზონურობიდან გამომდინარე იცვლება. ზამთრის პერიოდში, როცა ფერმა ყველა საჭირო საქონლითაა მომარაგებული, 6 ადამიანია დასაქმებული, ხოლო ზაფხულის პერიოდში დასაქმებულთა რაოდენობა 12-15 ადამიანამდე იზრდება.

ბექას განმარტებით, ფერმის მიმართ დიდი დაინტერესებამ საქონლის რაოდენობის გაზრდა გადაწყვეტინა და გემის განხორციელებაში კვლავ სახელმწიფოს პროექტის დახმარების იმედი აქვს.

ცნობისთვის, მესაქონლეობა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარებისთვის. პროგრამა „ახალგაზრდა მენარმე“ სწორედ ამ მიმართულებით სთავაზობს დაინტერესებულ პირებს დახმარებას და ფერმის მოწყობისთვის თანადაფინანსებას.

გორის რაიონში ახალი სამაცივრო მეურნეობა ამოქმედდა

სახელმწიფოს მხარდაჭერით, შპს „ალიანს გრუპმა“ ქალაქ გორში თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი სამაცივრო მეურნეობა ააშენა. მეურნეობის ასაშენებლად, ჯამურად, 2,500,000 ლარის ინვესტიცია განხორციელდა, საიდანაც 750,000 ლარი ბენეფიციარმა შეღვათიანი აგროკრედიტით მიიღო, ხოლო 600,000 ლარი სახელმწიფო გრანტია.

სამაცივრო მეურნეობაში წელიწადში საშუალოდ 1500 ტონამდე ხილ-ბოსტნეულის შენახვაა შესაძლებელი. საწარმოში, მუდ-

მივად, 30 ადგილობრივია დასაქმებული.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა, სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს დირექტორთან, ოთარ შამუგიასთან და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან ერთად, სამაცივრო მეურნეობა დაათვალიერა და საწარმოო პროცესს გაეცნო.

სახელმწიფოს დახმარებით, „ერთიანი აგროპროექტის“ შიდა ქართლის რეგიონში

ქალაქ ბოსტონში „ქართული ღვინის ფორუმი“ გაიმართა, რომლის ორგანიზატორები ღვინის ეროვნული სააგენტო, ამერიკა-საქართველოს ბიზნეს საბჭო და ასოციაცია „ქართული ღვინო“ იყვნენ. ღონისძიების მიმართ ინტერესი დიდი იყო როგორც სამეცნიერო წრეების, ისე ღვინის პროფესიონალებისა და მედიის წარმომადგენლების მხრიდან.

ფორუმის სამდღიანი პროგრამა მოიცავდა „საფერავისა და ქვევრის ღვინის ფესტივალს“ „ქვევრის სიმპოზიუმს“ და „ქართული ღვინის დეგუსტაცია-სემინარს კომერციული პირებისთვის“.

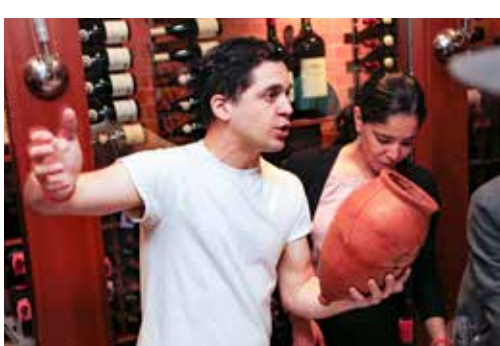
„ქვევრის სიმპოზიუმზე“, რომელიც პარვარდის უნივერსიტეტში ჩატარდა, სხვა გამომსვლელებს შორის იყო პენსილვანიის უნივერსიტეტის პროფესორი პატრიკ მაკგოვერნი, რომლის ხელმძღვანელობით ჩატარებული კვლევების შედეგად მეცნიერულად დადასტურდა, რომ 8 ათასი წლის წინ, მსოფლიოში პირველი ღვინო სწორედ საქართველოს ტერიტორიაზე დაიწერა. „ქვევრის სიმპოზიუმს“ აშშ-ში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი დავით ბაქრაძე დაესწრო, რომელმაც სიტყვით მიმართა შეკრებილ საზოგადოებას.

ფორუმის ფარგლებში ჩატარებულ „საფერავისა და ქვევრის ღვინის კონკურსზე“ წარმოდგენილი იყო 20-მდე ქართველი მწარმოებლის პროდუქცია, ხოლო დასკვნით დღეს გამართულ ქართული ღვინის დეგუსტაციაზე სხვა ქართული ღვინოების გვერდით იყო საქართველოში ჩატარებული ქვევრის ღვინის საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებული 30-მდე ღვინო. დეგუსტაციებს რამდენიმე ასული პროფესიონალი და ღვინის ექსპერტი დაესწრო.

„ამერიკის შეერთებული შტატები წარმომადგენს ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზარს, სადაც ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით სხვადასხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიება, მათ შორის, „ქართული ღვინის ფორუმი“ იმართება. ამ ღონისძიებებმა შედეგად უკვე მოიტანა მეტი გაყიდვები და ექსპორტის ზრდა ამერიკის უმნიშვნელოვანეს ღვინის ბაზარზე“ - აღნიშნა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ, ლევან მეხუზელამ, რომელმაც ქვევრის სამეცნიერო სიმპოზიუმზე თანამედროვე ქართული ღვინის ინდუსტრიასა და საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული ღვინის მარკეტინგულ სტრატეგიაზე მოხსენება წაიკითხა.

ფორუმის მონაწილეების შეფასებით, მსგავს ფორმატში ქართული ღვინის წარდგენა მიანიშნებს, რომ საქართველოს მეღვინეობასთან არამხოლოდ 8000-წლიანი ისტორია აკავშირებს, არამედ თანამედროვე, განვითარებული ღვინის ინდუსტრია და საუკეთესო ხარისხის მრავალფეროვან ღვინოებს აწარმოებს.

ქართული ღვინის პირველი ფორუმი 2018 წლის ნოემბერში ვაშინგტონში ჩატარდა, რასაც ღვინის პროფესიონალების მხრიდან დიდი გამოხმაურება და ინტერესი მოჰყვა.

ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების ექსპორტის 10 თვის მონაცემები

2019 წლის იანვარ-ოქტომბერში საქართველოდან მსოფლიოს 53 ქვეყანაში 75,6 მლნ-მდე ბოთლი (0,75 ლ) ღვინოა ექსპორტირებული, რაც 2018 წლის ამავე მაჩვენებელს 11%-ით აღემატება. ექსპორტირებული ღვინის ღირებულება 195 მლნ აშშ დოლარს აღწევს, რაც 2018 წლის ანალოგიურ მონაცემზე 20%-ით მეტია.

ექსპორტი გაიზარდა ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზრებზე: აშშ - 51% (603762 ბოთლი), დიდი ბრიტანეთი - 3% (106855), პოლონეთი - 16% (3225982) და ჩინეთი - 12% (6060265).

ზრდა აღსანიშნავია ასევე შემდეგ ქვეყნებში: ლიეტუვა - 56% (570948), გერმანია - 34% (506565), ბელარუსი - 62% (2193257), ისრაელი - 85% (240893), ესტონეთი - 20% (559412), რუსეთი - 11% (47201598), მოლდოვა - 7090% (509018), ნიდერლანდები - 28% (81562), ჩეხეთი 98% - (66144), შვედეთი - 460% (64962), ბულგარეთი - 73% (32934), ავსტრალია - 16% (19756), კანადა - 12% (134850), მონღოლეთი - 38% (224652), და ა.შ.

10 თვის მონაცემებით, სხვადასხვა მოცულობის ღვინის ექსპორტი 302-მა კომპანიამ განახორციელა.

ამასთან, მსოფლიოს 23 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 23,8 მლნ ბოთლი (0,5ლ) ბრენდი, რაც 52%-ით აღემატება 2018 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს.

ბრენდის ექსპორტით მიღებულმა შემოსავალმა 50,8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (ზრდა 58%). მსოფლიოს 27 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 521,7 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ჭაჭა, ექსპორტის ზრდამ 62% შეადგინა. ჭაჭის ექსპორტით მიღებული შემოსავალი 1,5 მლნ აშშ დოლარს აღწევს (ზრდა 58%).

მთლიანად ღვინის, ბრენდი, ჭაჭის, საბრენდე სპირტისა და ჩამოსასხმელი ბრენდის ექსპორტის შედეგად მიღებულია 284 მლნ აშშ დოლარი, რაც 12%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს.

ფილმს „საქართველო ღვინის სამშობლო“ სპეციალური პრიზი გადაეცა

პარიზში, ლუქსემბურგის სასახლეში გამართულ საზეიმო ცერემონიაზე ფილმს „საქართველო ღვინის სამშობლო“ სპეციალური პრიზი გადაეცა.

ქართულმა სამეცნიერო მხატვრულ-დოკუმენტურმა ფილმმა „საქართველო ღვინის სამშობლო“ საფრანგეთში, ქალაქ მარსელში, მიმდინარე წლის 13-16 ივნისს გამართულ ფოტოგრაფიისა და კინემატოგრაფიის ფესტივალზე „Oenovideo“ - ფესტივალის პარტნიორთა და ჟიურის მიერ - მეცნიერებისა და კულტურის სპეციალური პრიზი მიიღო. წელს, ფესტივალის შესარჩევ ეტაპზე, 144 ფილმი მონაწილეობდა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან და ჯილდო სულ რამდენიმემ დაიმსახურა.

პარიზში გამართულ დაჯილდოების ცერემონიას ფილმის იდეის ავტორი და შემეცნებითი მიმართულების პროდიუსერი, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე დავით ტყემალაძე და საფრანგეთის რესპუბ-

ლიკაში საქართველოს საელჩოში და „იუნესკოში“ საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობის საგანგებო და სრულუფლებიანი დესპანი გოჩა ჯავახიშვილი დაესწრნენ.

ფილმი „საქართველო ღვინის სამშობლო“ იმ საერთაშორისო სამეცნიერო კვლევას ეძღვნება, რომლითაც მეცნიერულად დასაბუთდა, რომ სწორედ საქართველოა ღვინის სამშობლო და 8000 წლის წინ სწორედ ჩვენს ტერიტორიაზე დაიწყო ველური ვაზის მოშინაულება და ღვინის წარმოება, რაც უწყვეტად გაგრძელდა დღემდე. ფილმში ასევე ასახულია მეღვინეობის დედაქალაქად წოდებულ, საფრანგეთის ქალაქ ბორდოში 2017 წელს გამართულ პროექტზე „საქართველო მეღვინეობის აკვანი“, სადაც ახლადგახსნილ ღვინის ცივილიზაციის მსოფლიო ცენტრში - La Cité du Vin საქართველო, როგორც პირველი მიწვეული ქვეყანა იყო წარდგენილი.

სამეცნიერო-მხატვრულ-დოკუმენტური ფილმი გადაღებულია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების სააგენტოს „საქპატენტის“ მხარდაჭერით. ორმოცნეუთიანი ფილმის რეჟისორია ალექსანდრე გაბუნია. გადაღებები სხვადასხვა დროს საქართველოსა და აშშ-ში, ასევე იტალიასა და საფრანგეთში მიმდინარეობდა. ფილმი გადაღებულია სტუდია „სინემანი ფილმს“-ის ბაზაზე.

ღვინობისთვე 2019

ქართული ღვინის დღეების „ღვინობისთვე 2019“ ფარგლებში, ღვინის ფესტივალები თელავში, მარნეულსა და გურჯაანში გაიმართა. „ქართული ღვინის დღე“ პირველად 2014 წელს აღინიშნა. ადგილობრივი მოსახლეობისა და ტურისტების დიდი ინტერესის გათვალისწინებით, 2016 წელს ღვინის ზეიმმა კვირეულის სახე მიიღო. 2018 წლიდან კი, ქართული ღვინის დღეები სახელწოდებით „ღვინობისთვე“ უფრო მასშტაბურად აღინიშნება.

■ ქალაქმა თელავმა ღვინის ფესტივალს „თელავინო 2019“ უმასპინძლა. ღვინობისთვეს ერევკლე მეორის ისტორიული სასახლის ეზოს ტერიტორიაზე გაიმართა და მასზე დიდი და მცირე მარნეების მიერ წარმოებული 100-ზე მეტი სხვადასხვა დასახელების ღვინო, ჭაჭა და ბრენდი იყო წარმოდგენილი.

ღვინობისთვეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები ხატია წილოსანი და სოლომონ პავლიაშვილი, ასევე, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე ზურაბ ვაჭარაძე დაესწრნენ.

„კახეთი ქართული მეღვინეობის ისტორიული და უძველესი რეგიონია. ტრადიციულად, რთველის მიწურულს, რეგიონში ქართული ღვინისადმი მიძღვნილი არაერთი მასშტაბური ღვინობისთვე იმართება. მოხარული ვარ, რომ ღვინის ფესტივალების მიმართ ინტერესი სულ უფრო მზარდია, რაც ქართული ღვინის პოპულარიზაციას უწყობს ხელს“, - აღნიშნა ხატია

წილოსანი მისასალმებელ სიტყვაში. ღვინობისთვეს ფარგლებში, წარმოდგენილი იყო რთველის ტრადიციებსა და მეღვინეობასთან დაკავშირებული ექსპოზიციები, მოეწყო ტრადიციული რეწვის ნიმუშებისა და ხელნაკეთი ნივთების გამოფენა-გაყიდვა.

■ ქალაქ მარნეულში ღვინის ფესტივალის „მარნეული - ვაზის აკვანი“ გაიმართა.

ფესტივალის სტუმრებს დღესასწაული საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე, ხატია წილოსანი მიულოცა.

„მარნეულის მუნიციპალიტეტში ფესტივალის ჩატარება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან სწორედ მარნეულია ქართული ვაზისა და ღვინის კულტურის არქეოლოგიური კერა; აქ არის აღმოჩენილი ის უძველესი ექსპონატები, რომლებმაც მეცნიერებს ქართული ღვინის კულტურასთან დაკავშირებული უმნიშვნელოვანესი დასკვნების გაკეთების საშუალება მისცა“, - აღნიშნა მინისტრის მოადგილე.

■ ქალაქ გურჯაანში „გურჯაანის ღვინის ფესტივალი“ ჩატარდა, რომელსაც საქართველოს პრეზიდენტი სალომე ზურაბიშვილი დაესწრო.

ფესტივალში 200-ზე მეტი ღვინის მწარმოებელი მონაწილეობდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან. ღვინობისთვეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები ხატია წილოსანი, იური ნოზაძე და სოლომონ პავლიაშვილი, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე ზურაბ ვაჭარაძე ესწრებოდნენ.

ქართული ღვინო სან-სებასტიანის გასტრონომიულ გამოფენაზე

ქართული ღვინო ესპანეთის ქალაქ სან-სებასტიანის გასტრონომიულ გამოფენაზე „San Sebastián Gastronomika 2019“ ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით იყო წარმოდგენილი.

ესპანეთში საქართველოს საელჩოს ინიციატივით, ბასკეთის მთავრობამ გამოფენაზე საქართველოს უსასყიდლოდ გამოუყო სტენდი.

„San Sebastián Gastronomika“ ყოველწლიური ღვინობისთვეა და მსოფლიოში ერთ-ერთი მასშტაბურია მონაწილე

ქვეყნებისა და პროფესიონალ დამთვალიერებელთა რაოდენობის მიხედვით. მასზე თავს იყრიან მსოფლიოს წამყვანი შეფ-მზარეულები, კულინარები, ღვინის პროფესიონალები და სავაჭრო ქსელების წარმომადგენლები.

ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციის მიზნით, აღნიშნული გამოფენა ერთ-ერთი საინტერესო და პერსპექტიულია და მასში მონაწილეობა კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლებასა და პოპულარიზაციას.

ქართული ღვინის დეგუსტაციის პარალელურად, გამოფენის ტერიტორიაზე არსებულ ბასკურ რესტორანში სამი დღის განმავლობაში, თითოეული კულინარიული ღვინობისთვეს წინ სტუმრებს შესაძლებლობა ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ ქართული ღვინო.

ქვეყრის ღვინის მწარმოებლები აშშ-ში, ქალაქ ნიუ-იორკში 27-29 ოქტომბერს გამართულ ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაში „RAW Wine“ (The Artisan Wine Fair) მონაწილეობდნენ

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, გამოფენაში ღვინის ათი მარანი იყო წარმოდგენილი. ქართველი მეღვინეების განცხადებით, გამოფენა წარმატებით ჩატარდა და ქართული ღვინის მიმართ ინტერესი დიდი იყო როგორც პროფესიონალების, ისე მომხმარებლების მხრიდან.

პოტენციური იმპორტიორების მოძიები-

სა და ექსპორტის ზრდის შესაძლებლობის გათვალისწინებით, ქართული ღვინის წარდგენა აშშ-ში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. გამოფენა „RAW Wine“ ითვლება ერთ-ერთ საუკეთესოდ, სადაც მაღალი ხარისხის ბუნებრივი და ბიოდინამიური ღვინოების მწარმოებლები იკრიბებიან.

პოლონეთის დედაქალაქ ვარშავაში საერთაშორისო გამოფენაში „FERMENT“ (WARSAW WINE EXPERIENCE 2019), ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი 22 კომპანია მონაწილეობდა

Warsaw Wine Experience პირველად გაიმართა და მასში მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის 150-მდე მწარმოებელი იყო წარმოდგენილი. ქართული ღვინო პოლონეთში დიდი მოწონებით სარგებლობს და, შესაბამისად, გამოფენის ვიზიტორების მხრიდან, ქართული კომპანიების მიერ

წარმოებული პროდუქციით დაინტერესება დიდი იყო.

გამოფენის ფარგლებში ღვინის ეროვნული სააგენტოს მარკეტინგისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტის უფროსმა, ირაკლი ჩოლობარგიამ ქართული ღვინის ორი პრეზენტაცია გაიმართა - მომხმარებლებისა და ღვინის ვაჭრობის სფეროს წარმომადგენლებისთვის.

გამოფენას პოლონეთში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი ილია დარჩიაშვილი დაესწრო.

„ქართული ღვინის ფესტივალი“ დიდი ბრიტანეთის ქალაქებში

დიდი ბრიტანეთში „ქართული ღვინის ფესტივალი“ გაიმართა, რომელიც მოიცავდა დეგუსტაციებს, მასტერ-კლასებს, პრეზენტაციებსა და სემინარებს ქართული ღვინის ისტორიისა და კულტურის შესახებ. ღვინობისთვეს ორგანიზატორი იყო ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი ბრიტანული კომპანია „Swirl Wine Group“.

„ქართული ღვინის ფესტივალი“ ინგლისის სამ ქალაქში ლონდონში, ბრისტოლსა და მანჩესტერში ჩატარდა და მას ღვინის

იმპორტიორები, რესტორნების, სასტუმროს ქსელებისა და მედიის წარმომადგენლები დაესწრნენ. ქართული ღვინის წარდგენას ცნობილი ბრიტანელი მწერალი ჯემი გუდი (Jamie Goode) უძღვებოდა.

დიდი ბრიტანეთი ქართული ღვინის ერთ-ერთი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტო ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ექსპორტის გაზრდის მიზნით, სხვადასხვა მარკეტინგულ ღვინობისთვეს ახორციელებს.

ციტრუსების აგროტექნოლოგია

ციტრუსოვანი (CITRUS)

მეციტრუსეობა საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთი ძირითადი და წამყვანი კომერციული დარგია. ციტრუსოვანთა ნაყოფებში საკმაო რაოდენობითაა ნახშირწყლები, სხვადასხვა მჟავა, ორგანულ მჟავათა მარილები, პექტინოვანი ნივთიერებები და ვიტამინები. ციტრუსოვანთა გვარში შემავალი სახეობებიდან საქართველოში ფართო სამრეწველო მნიშვნელობა აქვს მანდარინს, ფორთოხალს და ლიმონს. რაც შეეხება სხვა სახეობებს - გრეიფრუტს, ციტრონს, პომპელმუსს და სხვა, ნაკლებად კომერციული მნიშვნელობა აქვთ, ისინი ჩვენში ფერმერთა ნაკვეთებზე ერთეული ნარგაობის სახითაა გაშენებული.

მანდარინი (C. nobilis Laur)- საქართველოში როგორც პლანტაციების ფართობის, ასევე წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის მიხედვით პირველი ადგილი უჭირავს, რაც ამ მცენარის ნაყოფის ღირსებითა და უფრო მაღალი ყინვაგამძლეობით არის განპირობებული. მანდარინის ჯიშებიდან ჩვენში სამრეწველო დანიშნულებით გავრცელებულია: მანდარინი „უნშიუ“ (იაპონია); ხე ძლიერ მოზარდი 4-5 მ. სიმაღლის, კომპაქტური, ფართო ოვალური ვარჯით. ნაყოფები საშუალოდან მსხვილი (50-75გ.); უთესლო, გემო მომჟავო-მოტკბო, ქიმიური შემადგენლობა: შაქრები - 6,17%, მჟავიანობა - 0,98%, ვიტამინი „C“ 36-38 მგ%. მსხმოიარობაში შედის 3-4 წლის შემდეგ. მნიშვნელოვანია ნოემბრის მეორე ნახევარში, მაღალმოსავლიანი, ყინვაგამძლეობა -10-12°C ქართული საადრეო - უნშიუს სომატური მუტანტია, აღმოჩენილია ჩაქვში 1958წ. ხე ნამგალა დაბალმოზარდია (1,8-2,5 მ), ხშირი, ძლიერი კომპაქტური ტოტებით. ნაყოფი მსხვილი (82-85 გ.) მომრგვალო, გემო არომატული, მოტკბო-მომჟავო. უნშიუსთან შედარებით მისი ნაყოფი 25 დღით ადრე მნიშვნელოვანია. „კოვანო-ვასე“ - (იაპონია), მანდარინ უნშიუს კვირტული ვარიანტი, ხე 2,0-2,5 მ. სიმაღლის, ნაყოფი მსხვილი (75-90 გრ.) მომრგვალო, ოდნავ შებრტყელებული, მოტკბო-მომჟავო გემოსი. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-II-III წელს, ნაყოფები მნიშვნელოვანია ოქტომბრის პირველ ნახევარში. საადრეო ფორმებიდან ასევე ცნობილი ჯიშებია: მიაგავა-ვასე, ოკიცუ-ვასე, მიხვასე, ტიხარა უნშიუ.

ფორთოხალი (Citrus Cinensis)- მრავალწლიანი, მარადმწვანე საშუალო ზრდის ხე მცენარეა, სიმაღლით 10-12 სმ. კომპაქტური ვარჯით, ყინვაგამძლეობა -9-10°C. ჩვენში გავრცელებული ჯიშებია: „ვამინგტონ ნაველი“

- შემოტანილია ამერიკიდან, ხე საშუალო ზრდისაა, კარგად შეფოთილი გადამწიკი ვარჯით, ნაყოფი მრგვალი. ოდნავ მოგრძო, საშუალო წონა 400გ., წვერში დამახასიათებელია ჭიბი. ქიმიური შემადგენლობა: შაქარი - 7,37 %, მჟავიანობა - 0,94 %, ვიტამინი C - 56,6 მგ%. საშუალო მოსავლიანია, მნიშვნელოვანია ნოემბრის ბოლოს, შენახვისუნარიანი და ტრანსპორტაბელურია. „ჰამლინი“ - შემოტანილია ამერიკიდან, უხვმოსავლიანი, ადრემნიფადი ჯიშია, ნაყოფი თესლიანია, მომჟავო მოტკბო სასიამოვნო გემოთი. „ვალენსია“ - ესპანური ჯიშია, ხე ძლიერ მოზარდი, ნაყოფი საშუალო ზომის (150 გ.) ხორკლიანი ზედაპირით, რბილობი ნაზი, წვნიანი, მნიშვნელოვანია. ყინვაგამძლეობა -5-6°C.

ლიმონი (Citrus Limon) - გასულ საუკუნეში საქართველოში გავრცელებული იყო როგორც ინტროდუცირებული, ისე ადგილობრივი წარმოშობის ლიმონის ჯიშები: ქართული ლიმონი, დიოსკურია, კუნერის ლიმონი, უდარნიკი, ვილაფრანკა ჯენუა; სოკო ტრაქეიფილას (მალსეკო) მასიური დაავადებების ფონზე აღნიშნული ჯიშები განადგურდა. დღეისათვის მოსახლეობაში შემორჩენილია ე.წ. მალსეკო გამძლე ლიმონი მეიერი. იგი ჩინური წარმოშობისაა. საშუალოდ მოზარდი ბუჩქია, ეკლიანი, რემონტატული და უხვმოსავლიანი. ნაყოფი თესლიანი, რბილობი ნაზი, უხვი წვენი. ქიმიური შემადგენლობა: შაქარი - 3,5%. მჟავიანობა 3-4%, ვიტამინი C -34,8 მგ%. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან 2-3 წლის შემდეგ.

ციტრუსებისათვის ნიადაგის შერჩევა

ციტრუსების გასაშენებლად ადგილის შერჩევისას საჭიროა გავითვალისწინოთ მიკროკლიმატური პირობები: რელიეფი ზღვის დონიდან, ადგილმდებარეობის სიმაღლე, ზღვის დამორეობა. ამასთან ერთად, უნდა ვიცოდეთ გამოზამთრების პირობებისადმი კულტურათა ცალკეული სახეობის - ჯიშების ბიოლოგიური მოთხოვნილებაც. ციტრუსებისათვის აფხაზეთში გამოსადეგია ის ნაკვეთები, რომლებიც გორაკების ფერდობებზე, ზღვიდან 2-3 კმ-მდე მდებარეობენ, ზოგან კი 10 და მეტ კილომეტრამდეა განლაგებული ზღვის დონიდან 40-150 მეტრის სიმაღლეზე. ფოთის მიდამოებში ზღვის სანაპირო ვიწრო ზოლი (2-3კმ.), აჭარაში-გორაკების ფერდობები 200 მეტრამდე ზღვის დონიდან, ზღვიდან დაშორებული 15 კმ-დე. გურიაში - 7 კილომეტრამდე ცალკეული ადგილები და მიკრონაკვეთები 15 კილომეტრამდე. სამეგრელოში ურთის და ეკის მთის ცალკეული ფერდობები, ასევე ამ ზონაში შესაძლებელია შეირჩეს ცალკეული თბილი, კარგად დაცული, ლიმონისა და ფორთოხლისათვის ვარჯის

მიკრონაკვეთები.

ციტრუსოვანი კულტურებისათვის საუკეთესოა ჰუმუსით მდიდარი ნითელმინები, ნეშომპალა-კარბონატული, ყომრალი ყვითელმინა, სუსტი გაენრებული და ალუვიური ნიადაგები. ციტრუსების გასაშენებლად ნიადაგი მზადდება დარგვამდე ერთი-ორი წლით ადრე. შერჩეული ნაკვეთები უნდა გათავისუფლდეს ტყის და ბუჩქებისაგან, მათი ფესვები ამოიძირკვოს და ზედაპირი მოსწორდეს. ნიადაგის მომზადებისას უნდა შევიტანოთ ფოსფოროვანი სასუქი 500 კგ/ჰა-ზე, დამუშავების მთელ სიღრმეზე. ამის შემდეგ ითესება წინამორბედი კულტურები (სიდერატები, მარცვლოვნები). მესამე წელს დარგვის წინ ვაკე და ფერდობ ადგილებზე (150-მდე დაქანებისას) მიმდინარეობს ნიადაგის მთლიანი დამუშავება 45-50 სმ. სიღრმეზე, ხოლო 15-300-მდე დაქანებულ ფერდობებზე ეწყობა ტერასები. ტერასების მოწყობა აუცილებელია ჰორიზონტალების გამოყოფით. ტერასებს შორის ვარდნის სიმაღლე 200-მდე დაქანებისას 1,25 მეტრია, ხოლო 20-300-ის დაქანების ფერდობზე ტერასას შორის სიმაღლეთა სხვაობა 1,5 მეტრი. ტერასის ვარდნის სიმაღლის მატებასთან ერთად ტერასის სიფართოე მცირდება.

ციტრუსოვანი კულტურების სარგავი მასალის გამოყვანა პოლიეთილენის კარკაში

ციტრუსოვანთა ნერგების გამოყვანა ხდება სპეციალურად მოწყობილ სანერგე მეურნეობებში, რომლებიც აღჭურვილია თანამედროვე ტექნოლოგიებით. ნერგი უნდა იყოს იმუნური და ახასიათებდეს ჯიშის მემკვიდრული ნიშან-თვისებები. ციტრუსოვანთა ნერგების გამოყვანის ტექნოლოგია პოლიეთილენის პარკებში, გრუნტში გამოყვანასთან შედარებით, ხასიათდება შემდეგი უპირატესობით: ნერგების რეალიზაცია-დარგვა მუდმივ ადგილზე შეიძლება ჩატარდეს წლის ყველა პერიოდში; ფესვთა სისტემის მთელი მასა დაუზიანებლად შენარჩუნებულია და ნერგის გახარების უნარი იზრდება 100%-მდე.

ნერგების გამოყვანის ტექნოლოგია ასეთია: სუბსტრატად გამოიყენება ალუვიური ნიადაგი, რომელსაც უმატებენ ტორფკომპოსტს, შეფარდებით 1:2-თან.

ერთ ტონა მასას უმატებენ 20 კგ. ფოსფორიან და 5კგ. კალიუმიან სასუქებს. ნარევი ფენა კარგად აირევა და გაიცრება. სუბსტრატი უნდა იყოს ფხვიერი და გასუფთავებული ქვებისა და სხვა მინარევებისაგან. სუბსტრატად ნითელმინა ნიადაგის გამოყენებისას, მას უნდა დაემატოს კირი, ნახევარი გაცვლითი მჟავიანობის ანგარიშით. ნერგების გამოსაყვანად პოლიეთილენის პარკის ზომა უნდა იყოს 20x30სმ; სამი კგ. ნიადაგის ტევადობით. პარკს ძირში უკეთდება 2 ნახვრეტი დრენაჟისათვის. ასევე 4 გვერდითი ნახვრეტი ჰაერის დრენაჟისათვის. პარკები მჭიდროდ ივსება მომზადებული ნიადაგის ნახავით და ვერტიკალურად ეწყობა სანერგის რიგებში. 1კვ.მეტრზე თავსდება 80 პარკი ანუ 1 ჰა-ზე 350 ათასი ცალი. მარტის მეორე ნახევარში ან აპრილის დასაწყისში პარკებში რგავენ ტრიფოლიანტის თესლნერგებს, რომლის დიამეტრი ფესვის ყელთან უნდა იყოს არანაკლებ 3 მმ. თესლნერგის ფესვს ამოკლებენ ერთი მესამედით, ამოავლებენ წუნწუხში და თითო-თითოს რგავენ ცალ-ცალკე, აუცილებელი მორწყვით. 15-20 დღის შემდეგ ამოწმებენ გახარებას, გახმობის შემთხვევაში რგავენ ახალ თესლნერგს.

ტრიფოლიანტის თესლნერგების გამოყვანა შესაძლებელია, როგორც დახურულ გრუნტში, ისე ღია გრუნტში კვლებზე. ტრიფოლიანტის თესლის დასამზადებლად წინასწარ შერჩეულ ხეებზე იკრიფება მსხვილი და მომნიშნებული ნაყოფები, როდესაც ნაყოფი ლობობს დაიწყებს გამოიღებენ თესლს, რეცხავენ წყალში და აშრობენ. ადრე გაზაფხულამდე თესლი ინახება სილაში გრილ სარდაფებში. თესვას აწარმოებენ გაზაფხულზე ღია კვლებზე 2-3 სმ. მანძილზე. საძირების გადარგვა-პიკირება პოლიეთილენის პარკებში, ან ღია კვლებზე ხდება შემოდგომა-გაზაფხულზე, როდესაც მისი დიამეტრი ფესვის ყელთან 4 მმ-ზე მეტია.

ციტრუსოვანთა მცნობის ძირითად სახედ ითვლება კვირტით მცნობა ადრე შემოდგომაზე (აგვისტო-სექტემბერი). მცნობას აწარმოებენ 8-10 მმ სისქის მქონე ტრიფოლიანტის საძირებზე 5-6 სმ. სიმაღლეზე ფესვის ყელიდან. მცნობიდან 10-15 დღის შემდეგ მომწდება კვირტების გახარება, თუ არ გაიხარა, საძირებზე მეორე მხრიდან წარმოებს განმეორებითი მცნობა. მომდევნო წელს ვეგეტაციის დაწყებამდე საძირებები გადაიჭრება გახარებულ კვირტზე 2-სმ. ზემოთ. სავეგეტაციო პერიოდში საჭიროების მიხედვით ხდება საძირებზე ამონაყრების მოცილება, სარეველებისაგან გასუფთავება, გაფხვიერება, განოყიერება, მორწყვა. მანდარინისა და ფორთოხლის სტანდარტულ ნერგებს უნდა ჰქონდეთ 15- 20 სმ; ლიმონის ნერგებს 10-15 სმ. სიმაღლის შტამბი. 2-3 ძირითადი გვერდული ტოტი.

